

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА І ДИЗАЙНУ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

«Допущено до захисту»:

Завідувач кафедри образотворчого
мистецтва

_____ Ольга ШКОЛЬНА

Протокол засідання кафедри образотворчого
мистецтва

№ _____ від «_____» _____ 2025 р.

ШЕЛЕПОВА ВІКТОРІЯ ВЯЧЕСЛАВІВНА

НАТЮРМОРТ В ТВОРЧОСТІ РОМАНА ПЕТРУКА

Кваліфікаційна бакалаврська робота
зі спеціальності 023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»

Керівник творчої частини:

Крюкова Ганна Олексіївна,
доцент кафедри образотворчого
мистецтва

**Керівник науково-дослідної
частини:**

Руденченко Алла Андріївна,
завідувач кафедри декоративного
мистецтва і реставрації

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ I. ІСТОРІЯ ЖАНРУ НАТЮРМОРТУ В ОБРАЗОТВОРЧОМУ МИСТЕЦТВІ (від Античності до сучасності).....	7
1.1. Натюрморт, як самостійний жанр мистецтва. Основні періоди розвитку	7
1.2. Місце натюрморту в творчості українських митців ХХ–ХХІ століть.....	16
1.3. Біографія художника Романа Петрука та основні етапи його творчого шляху	21
1.4. Аналіз ключових робіт із натюрмортами: композиція, колористика, символіка.....	31
Висновки до першого розділу.....	40
РОЗДІЛ II. ТВОРЧА РОБОТА «НАТЮРМОРТ».....	43
2.1. Концепція, початок роботи над образами, пошук композиційного рішення.....	43
2.2. Створення натюрморту, перші етапи написання полотна.....	46
2.3. Основна робота над полотном, завершальна стадія.....	48
Висновки до другого розділу.....	49
ВИСНОВКИ.....	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	54
ДОДАТКИ	58

ВСТУП

Актуальність дослідження. Сьогодні в умовах глобалізації, коли сучасне мистецтво активно шукає нові форми вираження, а також в умовах змінних соціокультурних реалій, що характеризуються намаганням осмислити минуле, сучасне і майбутнє, важливість художнього осмислення символіки предметів і духовного змісту через натюрморт є надзвичайно актуальною.

Натюрморт, незважаючи на свою популярність у XVII–XVIII століттях, в останні десятиліття не отримував такої уваги серед молодих художників, які орієнтувались на абстракцію або інші форми сучасного мистецтва. Проте, у творчості Романа Петрука ми спостерігаємо відродження цього жанру з урахуванням нових художніх пошуків. Перехід від класичного зображення «мертвих предметів» до створення багатозначних образів, що мають філософський підтекст, є важливою тенденцією, яка здатна відкрити нові горизонти для художнього дослідження.

Тема символізму в живописі завжди була важливою, і особливо вона набуває актуальності в періоди соціальних змін або криз. Сучасне мистецтво часто звертається до образів, які мають глибоке духовне і філософське значення, адже ці образи дозволяють художникам висловлювати свої переживання, тривоги та спостереження щодо сучасного світу. Петрук, працюючи в жанрі натюрморту, використовує кожен предмет для створення метафоричних образів, що надають картині багатогранного сенсу. В цьому контексті натюрморт стає інструментом для глибокого дослідження природи людського існування, сенсу часу, пам'яті та безсмертя.

Сьогодні актуальним є питання збереження національної ідентичності в умовах культурних трансформацій та глобалізації. Художники, такі як Роман Петрук, звертаються до традицій української культури та побуту, поєднуючи їх

із сучасними художніми тенденціями. В натюрмортах Петрука можна побачити елементи традиційного українського побуту (старовинний посуд, книги, тканини), які отримують нове значення завдяки символічній обробці. Це дозволяє художнику не лише зберігати зв'язок із культурною спадщиною, але й переосмислювати її у світлі сучасних викликів.

Сучасне мистецтво все більше орієнтується на психологічні та емоційні аспекти, на внутрішні переживання та стани людини. У натюрмортах Романа Петрука предмети, що зображуються, не лише передають матеріальність, але й виступають як носії певних психологічних і емоційних настроїв. Кожен предмет у його картинах (будь то плід, книга, квітка чи старовинний предмет) має свою історію та духовну значимість. Тому ці натюрморти викликають у глядача не лише естетичне задоволення, а й глибокі роздуми про час, людське існування, значення речей у нашому житті.

Вивчення натюрморту в контексті творчості Романа Петрука дозволяє зрозуміти, як класичні жанри можуть еволюціонувати в сучасному мистецтві, зберігаючи свою актуальність. Петрук, зберігаючи в своїх роботах відчуття реалістичної матеріальності предметів, використовує нові підходи до їх інтерпретації. Це дозволяє натюрморту залишатися важливим жанром у сучасному живопису, що здатен відображати глибокі зміни у соціумі і водночас зберігати традиції минулого.

Актуальність теми «Натюрморт у творчості Романа Петрука» полягає в тому, що через цей жанр художник висвітлює важливі питання сучасності: символіку повсякденних речей, глибину матеріальності і духовності, взаємодію між побутом та емоційним сприйняттям. В умовах постмодернізму та глобалізації, де актуальними є пошук нових сенсів і переосмислення традицій, натюрморт Петрука дозволяє по-новому поглянути на звичні предмети побуту та зрозуміти їх глибокий зміст, як у фізичному, так і в духовному плані. Ця тема є важливою для дослідження, оскільки вона допомагає глибше осмислити роль традиційних жанрів у сучасному мистецтві та їх значення для культури і суспільства в цілому.

Наукова новизна полягає в дослідженні нетривіального підходу художника до жанру натюрморту, що поєднує класичні традиції з глибоким символізмом, психологічними інтерпретаціями та духовним змістом. У роботах Романа Петрука натюрморт перестає бути лише зображенням побутових предметів, а стає способом вираження філософських роздумів про час, пам'ять, минуле та майбутнє. Це дозволяє розширити традиційне розуміння жанру, включаючи його як важливий інструмент для дослідження внутрішнього світу людини, взаємодії матеріального та духовного в мистецтві. Крім того, дослідження творчості Романа Петрука в контексті сучасних художніх тенденцій відкриває нові можливості для розуміння впливу традиційного натюрморту на розвиток образотворчого мистецтва в Україні.

Об'єкт дослідження: жанр натюрморту в образотворчому мистецтві, зокрема творчість Романа Петрука в контексті його застосування у живописі.

Предмет дослідження: аналіз технічних та художніх особливостей натюрмортів Романа Петрука, включаючи композицію, колористику, символіку та методи передачі матеріальності і духовного змісту предметів.

Мета дослідження: Аналіз натюрмортів у творчості Романа Петрука, їхніх естетичних та символічних особливостей.

Завдання:

1. Проаналізувати ступінь дослідження обраної теми у мистецтвознавчих літературних джерелах;
2. Окреслити основні терміни та методологію, понятійні компоненти дослідження;
3. Проаналізувати вибрані роботи Романа Петрука.
4. Розкрити зв'язок натюрморту із культурними та духовними аспектами творчості художника.
5. Визначення послідовності етапів виконання декоративного натюрморту в техніці олійного живопису.

Методи дослідження:

Для досягнення поставленої мети у дослідженні використано сукупність

міждисциплінарних методів, згрупованих за філософським, історичним та мистецтвознавчим блоками.

1. Філософський блок

- Аксиологічний метод застосовується для виявлення ціннісних орієнтирів художника, які втілюються через тематику, композицію та колористику натюрмортів. Він дозволяє осмислити художній світогляд Романа Петрука, визначити значущість жанру натюрморту у системі його творчих пріоритетів.

2. Історичний блок

- Історико-хронологічний метод дозволяє послідовно відтворити процес розвитку жанру натюрморту у європейському мистецтві XIX–XXI століть, з акцентом на ключові етапи, що вплинули на формування естетичних орієнтирів сучасних митців.

3. Мистецтвознавчий блок

- Формально-стилістичний метод використано для аналізу художньої мови творів Романа Петрука: вивчення композиції, колористики, фактури, технік виконання, стилістичних особливостей.

Практичне значення: Результати дослідження можуть бути використані:

1. Для поглибленого вивчення історії образотворчого мистецтва.
2. При підготовці лекційних курсів у навчальних закладах мистецького профілю.
3. У практичній діяльності закладів художнього спрямування.

Структура і обсяг бакалаврської роботи: текстова частина наукової роботи складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг 65 сторінок

РОЗДІЛ I. ІСТОРІЯ ЖАНРУ НАТЮРМОРТУ В ОБРАЗОТВОРЧОМУ МИСТЕЦТВІ (від Античності до сучасності)

1.1. Натюрморт як самостійний жанр мистецтва. Основні періоди розвитку

Натюрморт в античності

Жанр натюрморту, хоча й отримав свою самостійну позицію в образотворчому мистецтві лише в кінці XVI — на початку XVII століття, насправді має глибоке історичне коріння, що простежується з античності. У стародавніх цивілізаціях, таких як Єгипет, Греція та Рим, зображення предметів побуту, їжі, а також флори і фауни були важливою частиною мистецьких творів. Проте в цих епохах натюрморт не був самостійним жанром і служив лише доповненням до основних сюжетів, таких як релігійні сцени, міфологічні сюжети або героїчні зображення.[5]

У Стародавньому Єгипті, Греції та Римі натюрморт часто з'являвся у вигляді декоративних елементів на фресках і мозаїках. Найбільш яскравими прикладами є зображення фруктів, квітів і їжі, що мали символічне значення. Наприклад, в єгипетських гробницях часто можна побачити картини з рибами, хлібом, фруктами, які символізували багатство, родючість і достаток у загробному житті. У Римі натюрморт з'являється у вигляді натуралістичних мозаїк, на яких часто зображувалися кошики з фруктами або різні види їжі, іноді з елементами ритуалів. (див. Додаток 1, рис. 1.1)

У цей час натюрморт був функціональним елементом, що служив декорацією або супроводжував основні сюжети. Проте, вже в античні часи предмети, що зображались, набували певного символічного навантаження, що в подальшому стане характерною рисою натюрморту як жанру.

Розвиток натюрморту в європейському мистецтві періоду Середньовіччя та Відродження

Після падіння Західної Римської імперії в V столітті, візуальна культура Європи зазнала суттєвих трансформацій, що були зумовлені зміною ціннісних і

релігійних орієнтирів. У середньовічному мистецтві, яке перебувало під впливом християнської догматики, зображення природи та предметного світу втратили свою самостійність і символізм, підпорядковуючись головній ідеї — прославленню Бога та вічного спасіння душі. Натюрморт як окремий жанр у цей період практично не існував, однак окремі його елементи поступово формувалися як складові релігійних композицій.

У середньовічних фресках, мініатюрах та іконописі можна знайти численні предмети — книги, свічки, келихи, квіти, фрукти, тварини — що мали символічне навантаження. Наприклад, лілія символізувала чистоту, яблуко — гріхопадіння, а ягня — жертвність. Ці елементи виконували здебільшого функцію візуальних алюзій, спрямованих на духовне осмислення зображеного. Саме через глибоку символіку матеріальні речі не набували самостійної естетичної цінності, а використовувалися як допоміжний засіб для релігійної нарації.[7]

Перехід до епохи Відродження знаменував собою нове ставлення до світу — гуманістичне, орієнтоване на людину, природу та матеріальну дійсність. Мистецтво Відродження виходить за межі суто релігійної тематики та звертається до античного спадку, вивчаючи закони перспективи, анатомії та світлотіні. У цьому контексті об'єкти навколишнього світу — квіти, фрукти, посуд, інструменти — починають відігравати важливішу роль у композиції, слугуючи не лише фоном, а й засобом демонстрації майстерності митця.

Зокрема, у творчості Леонардо да Вінчі елементи натюрморту можна побачити в деталях його релігійних і алегоричних картин. Фрукти, вази, квіти — усе це зображено з надзвичайною точністю, що свідчить про інтерес до ботаніки, природознавства та реалістичного спостереження. Наприклад, у «Мадонні з квіткою» квіти мають як символічне, так і декоративне значення, одночасно демонструючи технічну досконалість художника.

Інший приклад — творчість Тиціана, у якій натюрморт відіграє декоративну та наративну роль у складних сюжетах. Так, у його портретах та релігійних композиціях часто зображаються коштовні тканини, плоди, келихи,

вази — елементи, які підкреслюють статус персонажів, а також створюють атмосферу матеріального світу, близького глядачеві.

У добу Ренесансу також посилюється інтерес до жанрової диференціації, що згодом відкриє шлях до відокремлення натюрморту як повноцінного живописного жанру. Відтепер предметна реальність починає сприйматися не лише як символ чи фон, а як самодостатній об'єкт мистецького зображення, гідний уважного вивчення та естетичного осмислення.[38]

Таким чином, у період Середньовіччя натюрморт залишався підпорядкованим релігійній композиції, виконуючи символічну функцію, а в епоху Відродження поступово набував значення самостійного об'єкта зображення, відкриваючи нові можливості для художнього дослідження матеріального світу. Саме ця еволюція світогляду і художньої мови стала передумовою подальшого становлення натюрморту як окремого жанру в європейському живописі XVII століття.

Формування жанру натюрморту в Нідерландах XVII століття

Однак, справжнє становлення жанру натюрморту, як самостійного напрямку в мистецтві, відбулося в Нідерландах у XVII столітті. У цей період, на тлі політичних і економічних змін, а також розвитку буржуазії, зростає інтерес до повсякденних тем і об'єктів. Художники Нідерландів починають створювати картини, в яких головними героями стають звичайні предмети, такі як їжа, квіти, побутові речі та зображення розкоші.

Нідерландський живопис XVII століття був позначений прагненням до реалізму, технічної майстерності та уваги до деталей. Художники цього періоду, серед яких виділяються Пітер Клас, Виллем Калф, Балтазар ван дер Аст, створювали натюрморти, що були не лише точними зображеннями предметів, але й несли в собі символічні та моральні значення. (див. Додаток 1, рис. 1.2) Наприклад, зображення зів'ялих квітів або черепів ставали частиною концепції «vanitas», що нагадувала глядачам про тлінність земних радощів і швидкоплинність життя.[37]

Умови жорсткої конкуренції на мистецькому ринку Республіки Сполучених Провінцій спонукали художників до спеціалізації. Майстри прагнули знайти власну нішу, вибираючи вузьку тематику, в якій могли досягнути найвищої досконалості. Так сформувалися основні піджанри натюрморту, кожен із яких мав свої стилістичні, символічні та композиційні особливості:

- Квітковий натюрморт — витончене зображення флористичних композицій, що часто містили алегоричне навантаження, відображаючи міць природи та скороминущість краси.
- Тональний натюрморт — картини, виконані в обмеженій гамі з перевагою сірих, коричневих, оливкових тонів; акцент зроблено на гармонії кольору й текстури.
- Кухонний натюрморт — поєднання предметного зображення із жанровими сценами кухонного життя, що додавало творам динамічності й наративності.
- Рибний натюрморт — демонстрував різноманіття морських дарів, водночас натякаючи на релігійні або соціальні конотації.
- Розкішний натюрморт (*pronkstilleven*) — символ багатства та статусу, орієнтований на смаки нової буржуазної еліти, з ефектними деталями: сріблом, кришталем, дорогими тканинами.
- Мисливський натюрморт — жанр, який відображав трофеї заможного життя: вбиту дичину, зброю, мисливські атрибути.
- Квітково-фруктовий натюрморт — синтез краси рослинного світу, який отримав особливу популярність у другій половині XVII століття.
- Натюрморти «накритий стіл», «бенкет» або «сніданок» — у центрі зображення перебували страви, келихи, посуд, що вказували на гастрономічні вподобання епохи.
- *Vanitas* (суєта суєт) — філософські натюрморти, які нагадували про тлінність буття за допомогою символів (череп, пісочний годинник, свічка, зів'ялі квіти).

- Тромплей (обманки) — віртуозні твори, що створювали ілюзію тривимірності, досягаючи максимального реалізму зображення.

Таким чином, голландські художники кінця XVI — початку XVII століття не лише заклали підвалини натюрморту як повноцінного жанру, але й піднесли його до рівня глибоко змістовного виду живопису. Їхній внесок полягає не лише у віртуозній техніці, а й у здатності перетворити буденне на об'єкт естетичного і філософського споглядання.

Натюрморт у Франції XVIII століття

У XVIII столітті у Франції відбувається суттєва трансформація жанру натюрморту. Відійшовши від барокових алегорій і символізму XVII століття, французькі художники цього періоду почали звертатися до світу звичайних речей, вивільнюючи натюрморт від його дидактичного та релігійного навантаження. Це був перехід від морального послання до естетичної рефлексії, в основі якої лежало споглядання краси простоти, скромності та тиші.[31]

Цей зсув у художньому мисленні найяскравіше втілюється у творчості Жана-Батиста Шардена (1699–1779) — одного з найвідоміших представників французького реалізму XVIII століття. Його натюрморти стали своєрідною відповіддю на пафосну урочистість академічного живопису, у якому домінували міфологічні, історичні та релігійні теми. Шарден навмисно уникав ускладнених алегорій, звертаючи увагу на повсякденні предмети: глиняний посуд, ножі, склянки, шматки хліба, фрукти, яйця, прості страви. Вони були представлені не як символи або атрибути певного послання, а як об'єкти, гідні пильної художньої уваги. (див. Додаток 1, рис 1.4.)

У живописі Шардена простежується глибока чуттєвість у передачі фактур — від блиску скла до матовості кераміки чи ніжної поверхні фруктів. Його картини, зокрема «Молитва перед обідом» (1740) або «Кухонні предмети» (1731), вирізняються врівноваженою композицією, спокійною колористикою та внутрішньою гармонією. Він свідомо обирав «малий жанр», орієнтуючись не на величність, а на інтимність зображеного. Натюрморт у його виконанні — це акт

споглядання світу, естетична медитація, що пробуджує відчуття вдячності до повсякденного.

Шарден не був єдиним, хто працював у цьому напрямку, проте саме він започаткував тенденцію, яка заклала основи для подальшого розвитку «тихої краси» у мистецтві. Інші художники — менш відомі, але впливові в локальних колах — також зверталися до зображення предметів повсякденного вжитку, протиставляючи свої роботи блиску рококо та декоративності придворного живопису.[39]

Історичний контекст також сприяв цьому зсуву. XVIII століття у Франції — це доба Просвітництва, де розум, емпіричне пізнання і спостереження за дійсністю починають переважати над містичним і релігійним. Натюрморт як жанр став віддзеркаленням цього нового погляду на світ — реалістичного, зосередженого на буденному, але глибоко осмисленому. Крім того, соціальні зміни — зростання впливу буржуазії, зміна споживчих звичок, інтерес до «домашнього» комфорту — сприяли зростанню популярності творів, у яких зображення речей набувало приватного, камерного характеру.

Таким чином, у XVIII столітті французький натюрморт переживає перехід від алегоричного жанру до естетичної форми зосередженого споглядання. Завдяки творчості Жана-Батиста Шардена та його послідовників натюрморт перестає бути лише інструментом повчання й трансформується у жанр, що святкує простоту, чистоту форм і глибину звичайного людського досвіду.

XIX — початок XX століття: Переломний момент у розвитку жанру натюрморту

Кінець XIX — початок XX століття став епохою глибоких трансформацій у європейському мистецтві, які суттєво вплинули на всі його жанри, включно з натюрмортом. У цей період художники почали активно переосмислювати традиційні художні засоби, руйнуючи академічні канони й звертаючись до нових формальних і концептуальних пошуків. Натюрморт, як відносно вільний від сюжетних іконографічних вимог жанр, виявився особливо зручним майданчиком для експериментів.

Імпресіоністи, серед яких важливу роль відіграють Клод Моне (див. Додаток 1, рис. 1.5), Огюст Ренуар, Едуар Мане, ввели в живопис нову естетику — швидкоплинність моменту, гра світла та кольору, відмова від чітких контурів. У їхніх натюрмортах з'являється легкість, ефемерність, акцент на враженні, а не на об'єктивній реальності. Композиція набуває випадковості, а колір — емоційного змісту. Натюрморт перестає бути «замороженою» постановкою, він ніби існує у потоці часу, в атмосфері мимовільності. [30]

Ці художні інновації були підхоплені постімпресіоністами, які заглибилися у структурне й символічне переосмислення живопису. Один із ключових постатей цього періоду — Поль Сезанн — перетворив натюрморт на своєрідну лабораторію форм. У його роботах (наприклад, серія «Натюрморти з яблуками») предмети зображуються узагальнено, геометризовано, з урахуванням декількох точок зору. Простір на полотні спотворюється — зникає класична перспектива, і натюрморт починає функціонувати як самостійна пластична система. Саме Сезанн багато хто вважає предтечею кубізму, а його підхід — переломним моментом у розумінні живописного простору.

Вінсент Ван Гог у свою чергу переосмислює натюрморт у ключі експресивного вираження. Його картини — це не просто зображення речей, а трансляція внутрішнього стану художника. Натюрморти Ван Гога («Соняшники» (див. Додаток 1, рис. 1.6), «Квіти в синій вазі») вражають інтенсивністю кольору, імпульсивністю мазка, драматичною енергією композиції. Звичайні предмети в його творчості — це символи емоційного напруження, душевного стану, протесту проти байдужої буденності. [41]

На початку ХХ століття жанр натюрморту ще більше набуває абстрактного і символічного звучання. Художники Фовісти, зокрема Анрі Матісс, відходять від натуралістичних форм, надаючи перевагу декоративності, площинності, насиченим кольоровим поєднанням. Їхні натюрморти не мають на меті передати зовнішню реальність, вони творять власну візуальну мову, в якій колір і лінія стають головними героями. Матісс підкреслював, що його

мистецтво — це засіб гармонії, створення відчуття радості, і саме в натюрморті він знаходив шлях до цієї мети через ритм і колористику.

Нарешті, з приходом кубізму, представленого Пабло Пікассо та Жоржем Браком, натюрморт узагалі втрачає звичну форму. Об'єкти на полотні дробляться на геометричні площини, зникає єдина точка зору, зображення розкладається і синтезується наново. Кубісти виводять натюрморт за межі зорового сприйняття — він стає інтелектуальним конструктом, грою форм, площин і символів. Традиційні об'єкти (скрипки, фрукти, глечики) більше не ілюструють реальність, а функціонують як елементи нової візуальної мови.

Таким чином, кінець XIX — початок XX століття позначає радикальне переосмислення жанру натюрморту. Він стає простором формальних інновацій, емоційної експресії, символічного мислення та мистецьких революцій. Це період, коли натюрморт остаточно виходить за межі репрезентації і входить у царину самостійного художнього висловлювання.

Сучасний натюрморт: від поп-арту до фотореалізму

У другій половині XX століття жанр натюрморту отримав нове дихання, ставши не лише полем для естетичних пошуків, а й засобом критичного осмислення суспільства споживання, технологічного прогресу та змін у культурній свідомості. Від поп-арту до фотореалізму, натюрморт продовжує трансформуватись, демонструючи здатність адаптуватися до викликів часу.

Один із найвпливовіших художніх напрямів цього періоду — поп-арт, який виник у середині XX століття у Великій Британії та США. Його представники використовували образи масової культури, реклами, комерційного дизайну як матеріал для художньої мови. Енді Уорхол, один з лідерів поп-арту, створив серію «Банки супу Кемпбелл» (1962), яка стала іконою жанру. У цій роботі натюрморт втрачає свою традиційну функцію естетичного споглядання і перетворюється на іронічний коментар щодо комерціалізації культури та стандартизації смаку. Натюрморт у творчості Уорхола — це не лише зображення об'єктів, а й дзеркало епохи, в якій товар стає фетишем.

Інший представник поп-арту, Том Вессельман, у своїй серії Still Life поєднував колажні техніки, фотографії та предмети побуту. Його натюрморти, хоч і насичені яскравими кольорами та декоративністю, містять соціальний підтекст — критичне ставлення до культури споживання, гендерних стереотипів і медіа-впливу. [28]

Паралельно з поп-артом формується напрям фотореалізму, у якому художники прагнули до надзвичайної точності зображення реальності. Одним із найвідоміших митців цього напрямку став Чак Клоуз, хоча він більш відомий портретами, однак естетика фотореалізму глибоко вплинула й на натюрморт. Фотореалісти часто зображували банальні побутові сцени, посуд, фрукти, кухонні поверхні з такою деталізацією, що глядач відчував ілюзію абсолютної реальності. Цей ефект створював парадокс: гіперреалістичне зображення підкреслювало відстороненість і навіть холодність зображуваного, провокуючи рефлексію щодо людського сприйняття та взаємодії з навколишнім світом.

Крім фотореалізму і поп-арту, вагомий внесок у розвиток натюрморту зробив сюрреалізм, у рамках якого натюрморт набував фантастичних і часом абсурдних форм. Художники, як-от Сальвадор Далі та Рене Магріт, переосмислювали об'єкти, зображуючи їх у незвичних контекстах, що руйнували усталені уявлення про реальність. У їхніх творах натюрморт стає полем візуальної гри, простором снів і метафор.[23]

У сучасному контексті, з розвитком цифрових технологій та мультимедійного мистецтва, натюрморт продовжує еволюціонувати. Сьогодні художники експериментують з віртуальними середовищами, 3D-моделюванням, інтерактивними інсталяціями, поєднуючи традиційний жанр із новітніми засобами вираження. Предмети побуту, як і раніше, залишаються в центрі уваги, проте вони набувають нових значень у контексті глобалізації, екології, технологічного прогресу та диджиталізації.

Таким чином, сучасний натюрморт — це не просто зображення об'єктів, а складний візуальний текст, що поєднує естетику, концептуальність і соціальну

критику. Він відображає не лише зовнішній світ речей, а й глибокі зміни у світогляді художників і глядачів у ХХ–ХХІ століттях.

Жанр натюрморту пройшов тривалий шлях від своїх коренів в античності до сучасних експериментальних форм. Спочатку зображення предметів побуту і природи були декоративними елементами релігійних або героїчних сцен, проте з часом натюрморт набув самостійного значення. Відзначаючи розвиток цього жанру, можна сказати, що натюрморт став важливим інструментом художників для вираження емоцій, філософських ідей, соціальних коментарів і навіть для розширення художніх можливостей у роботі з формою і кольором.

1.2. Місце натюрморту в творчості українських митців ХХ–ХХІ століть

Вплив світових художніх течій на розвиток жанру натюрморту в Україні

На початку ХХ століття українське мистецтво стало важливим етапом у процесі адаптації і прийняття основних художніх течій того часу, таких як імпресіонізм, постімпресіонізм, кубізм та інші модерні напрями. Митці не лише засвоювали ці новітні течії, але й розвивали їх, у тому числі в жанрі натюрморту, через який активно досліджували взаємодію кольору, форми, світла і простору.

Особливість розвитку натюрморту в цей період полягає в тому, що акцент був зроблений на суб'єктивному сприйнятті навколишнього світу, а не на традиційному зображенні конкретних предметів. Мистецькі течії, що прийшли з Франції, таких як імпресіонізм і постімпресіонізм, вплинули на зміну естетичних цінностей українських художників, надаючи їм свободу експериментувати з кольором, текстурами та зображенням простору. В цьому контексті атрибутивний натюрморт став чудовою платформою для реалізації цих художніх шукань.[29]

Митці початку ХХ століття, такі як Катерина Білокур і Марія Приймаченко, продовжили традиції народного мистецтва, але через призму модерністських пошуків, надаючи своїм роботам глибокий символізм та

емоційну насиченість. Твори цих художниць, сповнені кольору і світла, через квіткові композиції виражали не тільки естетичну красу, але й глибоке сприйняття природи та внутрішнього світу людини. Пабло Пікассо, зокрема, високо оцінював майстерність Білокур, зазначаючи, що якби вона жила в іншій культурній традиції, весь світ говорив би про її твори. Така оцінка ще раз підкреслює значення натюрморту як важливого художнього інструменту для вираження особистісних і культурних рефлексій.

Піднесення жанру натюрморту в 1910–1920-ті роки: спадщина Миколи Бурачека та Олександра Мурашка

Період 1910–1920-х років в історії українського мистецтва позначений важливими трансформаціями, зокрема — піднесенням жанру натюрморту, що перестав сприйматись лише як академічна вправа. У цей час натюрморт набуває нових сенсів, поглиблюється його образна мова, розширюється стилістичне й тематичне розмаїття. Значну роль у цьому процесі відіграли такі видатні українські художники, як Микола Бурачек та Олександр Мурашко, які по-своєму переосмислили жанр і заклали підґрунтя для його подальшого розвитку у ХХ столітті.[43]

Микола Бурачек (1871–1942), один із провідних представників українського імпресіонізму, звертався до жанру натюрморту в різні періоди своєї творчості. Його натюрморти вирізняються вишуканим колоритом, увагою до світла й атмосфери. У композиціях художника переважають живі квіти, фрукти, елементи побуту, зображені у спокійній камерній обстановці.

Бурачек прагнув не стільки точної передачі форм, скільки емоційного враження від побаченого. Він розглядав натюрморт як засіб передання настрою, стану природи або внутрішнього світу людини. Його роботи стали прикладом того, як традиційний жанр може бути глибоко психологічним та візуально експресивним.

У контексті українського мистецтва початку ХХ століття Бурачек змістив акценти від академічної точності до живописної свободи, тим самим відкривши нові можливості для натюрмортного жанру в майбутньому.

Олександр Мурашко (1875–1919), учень Іллі Рєпіна і водночас новатор модерного українського мистецтва, вніс особливу естетичну глибину у розвиток натюрморту. У його роботах помітний вплив модернізму, символізму та сецесії. Натюрморти Мурашка вирізняються елегантною композицією, вишуканими колірними рішеннями та прихованою символікою.[9]

Він часто поєднував предмети з побуту з квітами, статуетками, тканиною, розглядаючи їх не лише як декоративні елементи, а як образи, що мають метафоричне значення. Колористика його натюрмортів вишукана, врівноважена, вона підкреслює гармонію та злагоду зображеного світу.

Особливістю творчості Мурашка було намагання поєднати візуальну естетику з філософським змістом. Його натюрморти виходять за межі простої фіксації предметів — вони спонукають до роздумів, звертаються до внутрішнього світу глядача.

Значення спадщини митців

Спадщина Миколи Бурачека та Олександра Мурашка стала визначальною для подальшого розвитку натюрморту в Україні. Їхній внесок полягає не лише у стилістичному оновленні жанру, але й у розширенні його семантичного потенціалу. Вони продемонстрували, що натюрморт може бути не тільки декоративним чи навчальним жанром, а повноцінним засобом художнього висловлення — глибоким, емоційним, філософським.

У їхній творчості натюрморт набув нового статусу — як автономний художній твір, що відображає не лише зовнішню реальність, а й внутрішній стан митця, культурний контекст доби, загальнолюдські почуття. Їхній досвід надихав митців наступних поколінь і залишається актуальним у сучасному мистецтві України.

Відродження жанру в середині ХХ століття: Микола Глущенко, Сергій Шишко та Тетяна Яблонська

Друга половина ХХ століття принесла нову хвилю інтересу до натюрморту, і в українському живопису цього періоду з'явилося безліч яскравих

і талановитих художників, серед яких варто виокремити Миколу Глущенка, Сергія Шишка та Тетяну Яблонську. Їхні роботи відзначалися високим рівнем професіоналізму та національним змістом.

Микола Глущенко (1901–1977) є однією з ключових постатей українського живопису середини ХХ століття. Його натюрморти відзначаються особливою декоративністю, яскравістю та вишуканим почуттям кольору. У творах цього жанру Глущенко синтезує здобутки європейського постімпресіонізму (який він добре знав завдяки навчанню та роботі у Франції та Німеччині) із національною українською образною традицією.[19]

У його натюрмортах переважають квіти, фрукти, предмети побуту, що створюють відчуття гармонії і радості життя. Композиції побудовані з уважністю до ритму й рівноваги, проте водночас динамічні завдяки експресивним мазкам. Особливу увагу Глущенко приділяє колористиці — яскраві, насичені кольори передають відчуття теплоти, життєвості, легкості.

Відомою є його робота «На червоному тлі», яка демонструє його вміння поєднувати емоційну напругу і гармонію в одній композиції.

Його твори не просто відображають матеріальний світ, а передають емоційну насиченість моменту. Такі натюрморти виконують роль посередника між глядачем і життям, даруючи візуальну насолоду і викликаючи глибокі естетичні переживання.

Сергій Шишко (1911–1997) відомий передусім як майстер пейзажу, але його натюрморти займають вагомe місце в творчому доробку й є продовженням тих самих естетичних принципів — ліричності, камерності, уваги до світлових ефектів.

Його натюрморти візуально стримані, витримані в класичній реалістичній манері. Шишко тяжіє до гармонійних, спокійних композицій, де об'єкти розташовані врівноважено, без зайвої драматизації чи декоративності. Улюблені мотиви — квіти у вазі, фрукти на білому полотні, предмети побуту.

Колористика стримана, тональна, переважають м'які відтінки охри, зеленого, сірого. Просторове рішення забезпечує глибину й відчуття повітря, а

світлотінь допомагає передати форму предметів без надмірної деталізації. Його натюрморти не лише фіксують фізичну присутність об'єктів, а й викликають емоційний спокій, стан споглядання, зосередженості.[3]

Тетяна Яблонська (1917–2005) належить до плеяди українських художників, які сформували образ українського мистецтва другої половини ХХ століття. Її натюрморти, як і вся її творчість, вирізняються глибоким філософським змістом, високим живописним рівнем і тонкою передачею духовного стану людини через матеріальні образи. [42]

На відміну від багатьох сучасників, Яблонська не обмежувалась простим зображенням предметів. Вона прагнула вловити в них слід часу, спогади, внутрішню тишу. Її композиції часто побудовані асиметрично, з багатоплановою перспективою, що створює ефект присутності.

Колористика Яблонської надзвичайно делікатна — вона використовує приглушені, тональні відтінки, що передають настрій, стан душі. Її натюрморти — це не тільки естетичний досвід, а й форма філософського осмислення життя, часу, людського існування. Символіка предметів у її творах завжди багатозначна — кожна річ «говорить» у своєму емоційному ключі.

Сучасний етап розвитку натюрморту в Україні: Борис Довганюк, Саміра Янушкова та нове покоління художників

В ХХІ столітті натюрморт в Україні продовжує залишатися важливим жанром, що активно розвивається завдяки молодим митцям, таким як Борис Довганюк, Саміра Янушкова, Людмила Богайчук та інші. У своїх роботах вони поєднують традиції українського живопису з сучасними художніми досягненнями, створюючи унікальні образи, сповнені національного колориту та символізму.[10]

Борис Довганюк, маріупольський художник, особливо відомий своїми натюрмортами, що передають красу української природи через багаті кольори та унікальні композиційні рішення. Роботи, такі як «Калина» та «Квіти», виражають глибоку любов художника до рідної землі і вражають своєю емоційною насиченістю.

Саміра Янушкова, сучасна художниця, звертається до традиційних українських символів — цибулі, часнику, пшениці, соняхів, яблук та рушників. Її роботи поєднують етнічний стиль із сучасними художніми прийомами, надаючи їм нове значення і красу. Спостерігається постійний індивідуальний пошук художниці, спрямований на передачу не лише форми, але й глибоких культурних та емоційних аспектів.[44]

Сучасний український натюрморт, особливо акварельний, продовжує розвиватися, і ці художники завдяки своїм творам доводять, що жанр натюрморту є живим і актуальним навіть в умовах сучасного мистецького процесу.

Таким чином, розвиток жанру натюрморту в українському мистецтві XX–XXI століть є яскравим прикладом еволюції національної художньої традиції в контексті світових тенденцій.

Натюрморт став не лише способом передачі краси та естетичних переживань, але й важливим інструментом для вираження національної ідентичності та внутрішнього світу митців. Через роботи таких художників, як Катерина Білокур, Олександр Мурашко, Тетяна Яблонська, Борис Довганюк та інші, ми можемо прослідкувати багатий і складний шлях розвитку цього жанру, що продовжує розвиватися і в XXI столітті.

1.3. Біографія художника Романа Петрука та основні етапи його творчого шляху

Роман Петрук — сучасний український художник, майстер глибокопсихологічного портрету та синтезу класичних і експресивних технік живопису. Його творчість займає важливе місце в українському мистецтві, а роботи художника зберігаються в колекціях як в Україні, так і за кордоном. Петрук є автором понад тисячі творів, серед яких картини, скульптури, декоративно-прикладне мистецтво. Він є лауреатом численних премій і нагород, а також активно бере участь у мистецьких виставках і конкурсах.

Ранні роки та освіта

Роман Петрук народився 14 жовтня 1991 року в місті Луцьк. У 2015 році з відзнакою закінчив Національну академію образотворчого мистецтва і архітектури (НАОМА) у Києві. Здобув ступінь магістра за спеціальністю «Образотворче мистецтво», здобув кваліфікацію художник-живописець-монументаліст, дослідник, викладач.

У цей період Роман Петрук активно шукав свою художню ідентичність, займаючись не лише традиційним живописом, але й експериментуючи з новими стилями та техніками. Це стало основою для його подальшого становлення як художника, що поєднує класичні традиції з новаторським підходом до зображення реальності.

Початок кар'єри та перші виставки

Після завершення навчання Роман Петрук почав активно виставляти свої роботи на різноманітних виставках. Уже на початкових етапах своєї кар'єри він здобув увагу мистецької спільноти завдяки вражаючій технічній майстерності та глибокій психологічній насиченості його робіт.

Перша персональна виставка художника відбулася у 2011 році у Волинській організації Національної спілки художників України (НСХУ), де Петрук представив низку своїх картин, що показали його здатність поєднувати реалістичний стиль з експресією. Протягом наступних років він організував ще кілька персональних виставок, зокрема у 2013, 2014, 2019, 2020 роках. Ці виставки мали великий успіх і стали важливими етапами його творчого розвитку.

Важливою характеристикою творчого шляху митця є його активна участь у художньому житті України та за її межами. Роман Петрук постійно бере участь у всеукраїнських та міжнародних виставках, пленерах, арт-резиденціях і конкурсах. Його твори були представлені на престижних мистецьких заходах у Польщі, Італії, США, Чехії, Франції, де художник презентував українське сучасне мистецтво як виразник глибоких національних традицій і новітніх творчих пошуків.

Творчі досягнення та нагороди

Роман Петрук усвідомлено прагнув удосконалити свої фахові навички, що й стало поштовхом до вступу в Національну академію образотворчого мистецтва і архітектури в Києві. Під час навчання він проявив себе як здібний і працюючий студент, який гармонійно розвивався у сферах живопису та графіки.

Його наполегливість і глибоке зацікавлення мистецтвом швидко принесли плоди — Роман здобув визнання на ряді престижних творчих змагань. Зокрема, став лауреатом Всеукраїнської олімпіади з академічного живопису (2012), брав участь і перемагав у конкурсах імені В. Царецького (2012, 2014), виставці-конкурсі імені В. Пузиркова (2013), а також у Національному конкурсі академічного рисунка (2013).

Після завершення навчання у 2015 році його професійні успіхи були високо оцінені викладачами Академії. Завдяки рекомендаціям професорсько-викладацького складу, Романа було зараховано до асистентури з перспективою продовження навчання в аспірантурі для митців.

Значним етапом у становленні творчої особистості стало створення більш, як тисячі художніх робіт, серед яких — картини, скульптури, декоративні панно, об'єкти сучасного мистецтва. У 2020 році побачила світ монографія Романа Петрука «Полотно душі», яка об'єднує понад 300 авторських робіт. Ця публікація стала не лише візуальним підсумком окремого етапу творчості митця, а й ґрунтовним аналітичним матеріалом для дослідників його мистецької практики. Завдяки книзі творчість художника набула більшої публічності, а його ім'я утвердилося у національному та міжнародному художньому дискурсі.[26]

Протягом трьох років навчання в асистентурі Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури Роман Петрук створив понад 300 живописних і графічних робіт. Його творчість отримала схвальні відгуки як серед фахівців мистецтвознавства, так і серед поціновувачів візуального мистецтва.

У 2016 році серія творів під назвою «Портрети сучасників» була відзначена Державною премією імені М. Г. Деревуса. Того ж року митця було

нагороджено медаллю «Трудова слава II ступеня» Міжнародного академічного рейтингу популярності «Золота фортуна» — за вагомий особистий внесок у розвиток українського образотворчого мистецтва.

Вхід Романа Петрука в художнє середовище можна вважати символічним, адже його мистецький шлях є своєрідним віддзеркаленням історичного поступу української школи образотворчого мистецтва. У його творчій біографії органічно поєдналися традиції релігійного живопису та виклики сучасної візуальної культури.

Обравши спеціалізацію в галузі іконопису, Роман навчався у майстерні живопису й храмової культури під керівництвом професора, академіка Національної академії мистецтв України, народного художника України — Миколи Спороженка. Під його наставництвом митець опанував основи сакрального малярства, глибше занурився у традиції створення християнської ікони, що для нього стала не лише мистецьким, а й духовним досвідом.

Серед значущих проєктів Спороженка, в яких Роман міг спостерігати живий приклад майстерності свого наставника, були: розписи купола Пресвятої Трійці в церкві Святого Миколая Притиска в Києві, мозаїчне панно «Україна скіфська — Еллада степова», а також численні ілюстрації до класичних творів української літератури.

Іконопис, як особлива форма духовного мистецтва.

Для Романа Петрука вивчення спадщини візантійського, давньоруського та українського барокового іконопису стало фундаментом його особистого стилю. Іконографічні сенси, як уособлення християнської культури, стали невід'ємною складовою його художнього світогляду.

Його авторські ікони, побудовані згідно з канонічними композиційними принципами, вирізняються глибокою внутрішньою емоційністю та експресивністю. Саме так, наприклад, у серії, присвяченій святому Миколаю Чудотворцю, художник інтерпретує стародавні сюжети крізь призму сучасного сприйняття сакрального образу.

У своєму підході до релігійного живопису Роман Петрук виступає як послідовник ідей Миколи Спороженка. Саме в Майстерні живопису та храмової культури (1994–2015), заснованій професором у стінах НАОМА, закладено теоретичну основу, яка поєднує академічний реалізм із ірраціональною, духовною суттю іконопису. Ця концепція передбачає синтез раціонального та трансцендентного у творчому акті, де традиційне і новаторське знаходять гармонійне співіснування.

Ідея професійного українського іконопису, як живої, оновлюваної традиції знайшла відображення у творчості численних випускників НАОМА. Саме цій школі Роман Петрук присвятив серію робіт, у яких зобразив свого наставника Спороженка, як мислителя, учителя та духовного провідника.

Окремий напрям у творчості митця становлять портрети сучасників — колег по цеху, родичів, друзів, однодумців. Значущим є й цикл історичних портретів, серед яких особливе місце посідає образ Тараса Шевченка. У цій роботі митець прагнув не лише передати зовнішність національного героя, а й розкрити його духовну суть. Обличчя поета світиться внутрішнім сяйвом, яке резонує в душі глядача, як відлуння високої істини.

Цей мотив духовного світла притаманний і портретам сучасних митців, що відображають багатогранність українського культурного простору крізь призму глибокого релігійного й естетичного осмислення.

У серії портретів видатних постатей української культури Роман Петрук вшановує носіїв високих ідеалів та традицій — зокрема Василя Сухомлинського, якого він трактує як «батька доброти й серцевої мови України», корифеїв українського малярства Миколу Стороженка, Василя Гуріна, Івана Ковтона, а також кобзаря, популяризатора народної музики Тараса Компаніченка. Ці образи утворюють своєрідний єдиний цикл, сповнений глибокої душевної сили та духовного напруження.

Цей цикл доповнюється низкою близьких за емоційною інтонацією портретів сучасників — діти, дорослі, особистості зрілого віку. Всі вони формують багатовимірну «хроніку буття», в якій закарбовано змінність

людського існування на тлі незмінного руху життя. Композиційна простота — фронтальне або профільне розміщення фігур — поєднується з глибоким внутрішнім змістом. У цих образах відчутні елементи іконописної традиції, зокрема візантійської та ранньоегипетської, разом із алюзіями на нідерландський портретний живопис, барокову виразність і навіть відлуння ренесансного світського мистецтва.

Як у класичних зразках світової культури, портрети Романа Петрука показують людину на тлі вічності. Його герої — не лише обличчя, а й духовні стани, що вражають просвітленістю, психологізмом і глибокою емоційністю. Це зокрема видно у творах «Богуслава» (2017), «Олександра» (2016), «Світлана» (2016), «Марічка» (2017–2018), де портрети юних дівчат постають в естетичному ключі невимушеної природності, ніжності й внутрішньої сили.

Окреме місце займає образність жіночих постатей миткинь — Віри Баринової-Кулеби, Валентини Виродової-Готьє, Наталії Мелесь, Олени Бурдаш. Вони постають як носії глибокого досвіду, духовного знання й національного культурного коду. Їхні обличчя сповнені серйозності, мудрості, внутрішньої зібраності. Графічний портрет Віри Кулеби-Баринової (2016) вражає драматизмом і духовною напругою. Образ Наталії Мелесь (2012) виразно заглиблений у внутрішній світ, тоді як портрет Олени Бурдаш (2014–2015) — емоційно відкритий, насичений життєвою силою.

Характер кожної з героїнь художник підкреслює через колористичні засоби: м'яка, стримана палітра — у портреті Кулеби-Баринової; оксамитові теплі відтінки — в образі Бурдаш; ніжні акварельні блакитно-рожеві тони — у Наталії Мелесь і Дженніфер Анорує (2017). Остання — українсько-нігерійська мисткиня — постає як символ краси, що виходить за межі слів, і подібно до образу леонардовської Мони Лізи, її погляд промовляє більше, ніж це можливо передати мовою.

У портретах Романа Петрука люди підносяться над буденністю, занурюючись у уявний діалог із вічністю. Через цю символічну зустріч глядач одержує імпульс до пізнання — як себе, так і світу довкола.

Образотворчість Романа Петрука у низці творів резонує з філософським осмисленням часу, що притаманне, зокрема, Михайлу Врубелю, який наприкінці 1880-х років створив частину своїх глибоко символічних композицій у Києві. Саме в «київських перегуках історії» виникає у Петрука зв'язок із вічністю, із неперервністю плину часу, із поєднанням минулого та сучасного.

Місто Київ — позначене нашаруваннями епох, історичними драмами та водночас поетичною атмосферою — постає в серії пейзажів «Києво-Печерська лавра». У цих творах митець прагне передати гармонію старої та нової столиці, відчуття сакрального й урбаністичного водночас. Природний ландшафт столиці — пагорби над Дніпром, густі насадження дерев, обриси архітектури — давно надихали українських митців: П. Шевченка, К. Крижицького, І. Їжакевича, Г. Нарбута, К. Костанді та інших. Роман Петрук, звертаючись до цієї традиції, пропонує власне осмислення київського ландшафту.

Він структурує композицію через поєднання дерев, архітектури, рельєфу, однак ці елементи набувають нового — символічного — звучання. Містичне світло, абрис, які розпливаються, майже розчиняються в просторі, створюють напруження між вічним і миттєвим. Його пейзажі — це філософські рефлексії, сповнені медитативності, характерної як для східного живопису, так і для української пейзажної школи XIX століття.

Окреме місце у творчості митця займають міські пейзажі рідного Луцька. Разом із київськими серіями вони формують великий тематичний цикл. Серед живописних перлин — твори «Напровесні» (2018), «Вечірній дзвін» (2012), «Мудре дерево» (2012), «Зимно» (2016), «Над Дніпром» (2014), «Полин снігів» (2015).

І пейзажі, і портрети Романа Петрука позначені індивідуальністю та виразною пластичною мовою. Її джерело — в особливому чутті кольорової маси, її образотворчих можливостей, багатстві фактур. Його віртуозна техніка ґрунтується на складних колористичних співзвуччях, на контрастах та нюансах фактур, що наближає живопис митця до музичної оркестровки.[27]

Поява Романа Петрука в українському мистецькому просторі є, безперечно, знаковою. Його вражаюча живописна майстерність, тонка чутливість до лінії, гра світла і тіні, здатність до імпровізації викликають асоціації з феноменом Моцарта. Як Моцарт, що вільно працював у різних музичних жанрах — від симфоній до камерних ансамблів, — так і Роман Петрук проявляє себе у всіх формах станкового й монументального живопису, книжкової графіки, декоративного розпису, писанкарства. У його доробку є камерні, ліричні, епічні, декоративні та представницькі твори, які щоразу демонструють нові грані його обдарування.

Список його творчих здобутків і відзнак вражає масштабом і свідчить про стабільно високу професійну активність:

- Лауреат всеукраїнських художніх конкурсів молодих митців («Нові імена», «Таланти України»);
- Нагороджений премією ім. Олекси Новаківського за вклад у розвиток сучасного живопису;
- Учасник культурних обмінів і стипендіальних програм, зокрема «Gaude Polonia» у Польщі;
- Переможець міжнародного арт-конкурсу “Emerging Voices in Visual Arts” (Італія, 2021);
- Постійний учасник всеукраїнських пленерів і виставок Спілки художників України. [32]

Роботи художника зберігаються в музеях, галереях, приватних зібраннях як в Україні, так і за кордоном. Його полотна вирізняються високим професіоналізмом, чуттєвістю колористики, вивіреними композиційними структурами й духовною глибиною, що викликає емоційний резонанс у глядача.

Таким чином, творчі досягнення та численні нагороди Романа Петрука є не лише визнанням його індивідуального стилю та мистецького внеску, але й свідченням життєздатності українського образотворчого мистецтва у контексті глобальних культурних процесів.

Усі ці досягнення стали результатом багаторічної наполегливої праці художника та його здатності постійно вдосконалюватися і шукати нові підходи до створення образів. Петрук є лауреатом численних премій та нагород, що підтверджує його значущість у сучасному мистецькому контексті.

Основні риси творчості та вплив на сучасне мистецтво

Творчість Романа Петрука, художника нового покоління українського мистецтва, позначена глибоким філософським змістом, поєднанням класичних традицій із сучасними естетичними пошуками. Вона вирізняється цілісною художньою мовою, де кожен елемент композиції — це не лише формальний засіб виразності, а й носій емоційного та символічного навантаження. Його роботи нерідко виходять за межі суто зображального, набуваючи значення візуальних медитацій про час, пам'ять, душевні стани людини.

Однією з провідних рис творчості митця є інтерпретація натюрморту як емоційного простору, де предмети стають «провідниками» людських переживань, спогадів або філософських роздумів. Традиційна образність натюрморту у Петрука переосмислюється: звичні предмети набувають нового значення, їх розміщення, колористика, взаємозв'язки форм і ритмів виводять композиції художника на рівень емоційно-психологічного символізму. Його натюрморти не є суто жанровими сценами — це радше візуальні оповіді, сповнені внутрішньої драми або гармонії.

В основі живописної манери Романа Петрука — поєднання класичних технік із експресивними засобами сучасного мистецтва. Він майстерно володіє академічним рисунком, дотримується композиційної гармонії, водночас активно використовує засоби світлотіні, фактури та кольору для передачі емоційної напруги або спокою. Світло в його картинах — це не лише фізичне явище, а й метафора духовного прозріння, очищення, пам'яті.

Вплив творчості Романа Петрука на сучасне українське мистецтво проявляється у кількох аспектах:

- Збереження й переосмислення національної традиції натюрморту, як носія ідентичності та духовних цінностей;

- Популяризація концептуального підходу до жанрових форм, де натюрморт чи побутова сцена не просто відображають дійсність, а трансформують її через призму індивідуального досвіду;
- Формування нового покоління глядачів, готових сприймати мистецтво як інтелектуальний діалог із художником, а не лише як естетичний об'єкт.[34]

Таким чином, Роман Петрук не лише зберігає спадкоємність української живописної школи, а й виступає активним учасником формування сучасного мистецького простору. Його творчість — це глибока внутрішня робота над формою, змістом і філософією мистецтва, що здатна викликати емоційний відгук у глядача й слугувати інструментом осмислення буття в мінливому світі.

Персональні виставки та участь у міжнародних проектах

Роман Петрук організував та провів більше десяти персональних виставок. Його роботи були представлені в таких значних культурних закладах, як Волинська організація НСХУ, Національний університет «Острозька академія», Чернігівський музей сучасного мистецтва «Пласт-Арт», Музей-майстерня І. П. Кавалерідзе та інші. Його роботи активно виставляються не лише в Україні, але й у міжнародних галереях, що свідчить про визнання його творчості в контексті світового мистецтва.

ПЕРСОНАЛЬНІ ВИСТАВКИ (вибірково)

2010, 2014 – Волинська обласна організація Національної спілки художників України, м. Луцьк.

2017 – «Портрети сучасників», Національний університет «Острозька академія», м. Острог.

2017 – «Горизонти сучасності» (100 творів живопису до 100-річчя Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури). Чернігівський музей сучасного мистецтва «Пласт-Арт», м. Чернігів.

2018 – «Лісова пісня» (виставка однієї картини до дня народження Лесі Українки). Публічна бібліотека імені Лесі Українки, м. Київ.

2018 – «Ритми мовчання», куратор Світлана Стоян. Музей-майстерня І.Кавалерідзе, м. Київ.

2018 – «Берег любові», куратор Рада Михайлова. Одеська обласна організація Національної спілки художників України, м. Одеса.

2018 – «В ритмі мовчання», Український гуманітарний ліцей Київського національного університету імені Тараса Шевченка, м. Київ.

2019 – «Полотно душі», Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука, м. Київ.

2019 – «Тільки море», куратор Леся Смирна. Волинська обласна організація Національної спілки художників України, м. Луцьк.

Участь Романа Петрука в більш ніж 70 всеукраїнських і міжнародних виставках підтверджує його значну роль у сучасному мистецтві. Художник також неодноразово входив до складу журі конкурсів з образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва, що свідчить про його досвід і авторитет серед колег.

Роман Петрук є одним із представників сучасного українського мистецтва, чия творчість вражає глибиною і емоційною насиченістю. Поєднуючи класичні традиції живопису з інноваційними підходами, він створює унікальні твори, що здатні не лише вражати зовнішньою красою, а й викликати глибокі роздуми про внутрішній світ людини. Його мистецька кар'єра та численні виставки, премії та нагороди підтверджують високий рівень його професіоналізму та значущість в українському та світовому мистецькому процесі.

1.4. Аналіз ключових робіт із натюрмортами: композиція, колористика, символіка.

Натюрморт у творчості Романа Петрука

Натюрморт у творчості Романа Петрука займає важливе місце і є важливим елементом у його художній практиці. Художник використовує жанр натюрморту не лише для зображення повсякденних предметів, а й для

глибокого дослідження взаємодії між матерією та духовністю. Це дозволяє створювати твори, в яких кожен предмет стає носієм певного символічного значення, а сама композиція набуває глибокого філософського підтексту.

Аналіз ключових робіт із натюрмортами: композиція, колористика, символіка

Роман Петрук відомий своєю здатністю передавати не тільки реалістичні образи предметів, а й втілювати в своїх натюрмортах складні емоційні та символічні настрої. Ключові роботи, що належать до цього жанру, мають складну композиційну структуру, в якій кожен елемент має своє значення і функцію в загальній картині.

Композиція в натюрмортах Романа Петрука завжди чітко продумана. Художник часто використовує центральну композиційну ось, навколо якої розташовуються предмети, що підкреслюють один одного або ж створюють контрасти. Зокрема, композиція часто будується на контрастах між великими і малими предметами, важкими та легкими, темними та світлими елементами, що додає глибини та драматизму. У деяких роботах Петрук використовує принцип «віддзеркалення» — певні елементи, як-от лінії світла, відображення предметів у воді чи склі, створюють додаткову складність композиції.

Колористика в натюрморті Романа Петрука є ще однією важливою складовою його мистецтва. Він часто працює з контрастними кольорами — темні гами, такі як коричневі, сірі, чорні та темно-сині, комбінуються з яскравими акцентами червоних, жовтих і зелених тонів. Такий підхід створює атмосферу напруги, особливо в тих роботах, де темні кольори займають велику частину полотна, підкреслюючи важливість символічного змісту предметів. Колір у картинах Петрука не просто естетичний елемент, а важливий інструмент для створення настрою і передачі глибини емоцій. Наприклад, у роботах з фруктами, квітами чи старовинними речами, колір відіграє ключову роль у формуванні атмосфери спогадів і ностальгії.

Символіка предметів, що зображуються на полотні, є важливим аспектом натюрмортів Петрука. В кожному об'єкті, будь то фрукт, квітка, книга чи

старовинний посуд, художник вкладає глибокий символічний зміст. Квітка може символізувати плинність часу або непостійність життя, а старовинний посуд — пам'ять про минуле, збереження традицій та історії. Петрук майстерно поєднує ці об'єкти в одній картині, щоб створити багат шаровий образ, який несе в собі як емоційне, так і філософське навантаження.

Особливості передачі матеріальності предметів і духовного змісту

Особливістю натюрмортів Романа Петрука є його надзвичайно детальна і реалістична передача матеріальності предметів. Художник з великою увагою передає текстури різних поверхонь: гладкий блиск металу, матову поверхню кераміки, м'якість тканини, блискучість скла або води. Ця увага до матеріальних деталей дозволяє створити відчуття фізичної присутності предметів у просторі картини, що робить їх надзвичайно реалістичними. Для цього Петрук використовує вишукану техніку нанесення фарби, створюючи ефект об'єму та глибини, що підсилює матеріальність кожного елементу натюрморту.

Однак, незважаючи на вражаючу реалістичність, кожен предмет у творчості Петрука не є лише «фізичним об'єктом» — він має глибший духовний зміст. Художник часто використовує натюрморт як спосіб виразити свої роздуми про час, пам'ять, життя і смерть. Наприклад, у його картинах старовинний посуд або книги можуть стати символами спадщини, пам'яті про минулі покоління, а порожні або пошкоджені предмети — відображенням втрат і змін у житті.

Таким чином, кожен елемент картини Петрука містить у собі не лише матеріальне, а й духовне. Натюрморт у його творчості — це не просто зображення неживих предметів, а засіб для розмірковувань про найглибші аспекти людського існування. Наприклад, м'ясо, що лежить на столі, може символізувати не тільки елемент побуту, але й безпосередньо ставати метафорою людських прагнень, спокус і долі.

Приклад аналізу окремих робіт

Щоб глибше пізнати натюрморт у творчості Романа Петрука, необхідно проаналізувати особливості композиції, колористики та символіки його творів.

1. Аналіз натюрморту Романа Петрука

Назва: невідома (квітковий натюрморт).

Жанр: натюрморт

Техніка: олійний живопис, пастозний мазок

Картина має класичну побудову натюрморту з центральною доміантою — квітковою композицією у вазі. Ваза, розміщена в нижній частині полотна, є візуальним центром тяжіння. Об'ємний букет піднімається вгору, утворюючи своєрідну вертикаль, навколо якої вибудовується вся композиція. Площини фону фрагментарно структуровані за кольором, створюючи багат шарову глибину та візуальний ритм.

Головною емоційною складовою твору є насичена, експресивна палітра. Переважають контрастні поєднання: інтенсивні червоні, сині, фіолетові, зелені, жовті й білі акценти. Кольори не мають натуралістичного характеру — художник навмисно уникає реалістичної передачі природи, натомість використовує колір як експресивний засіб для передачі внутрішнього стану та емоційної сили образу. Кожна пляма фарби має власну вагу, ніби живе автономно, але в гармонії з іншими. (див. Додаток 2, Рис 2.1)

Особливістю цієї роботи є пастозність мазка — фарба наноситься густо, пластично, утворюючи рельєфну поверхню. Завдяки цьому фактура стає ще одним інструментом виразності: світло, падаючи на поверхню, створює додаткову гру тіней і підсилює візуальний ефект. Така техніка наближає живопис Петрука до постімпресіоністичних і експресіоністичних традицій.

Світло не зосереджене в одному джерелі — воно розлите по площині, підсилюючи ефект декоративності та фрагментарності. Простір не будується за законами лінійної перспективи — він радше плоский, умовний, що зближує твір із декоративним мистецтвом і модерною традицією.

Попри жанрову визначеність як натюрморт, робота має глибший змістовий вимір. Квіти, які традиційно символізують красу й минуцність життя, у виконанні Петрука набувають символічного багатозначного звучання: вони не лише предмет зображення, а й алегорія життєвої енергії, хаосу й гармонії

водночас. Букет ніби розриває простір, виходить за межі тиші й спокою, традиційно притаманних натюрмортам.

У живописі Романа Петрука помітний синтез впливів:

- експресіонізму (емоційна насиченість, пластика мазка, контраст кольору);
- постімпресіонізму (особливо в кольорі й фактурі, на зразок Ван Гога);
- української школи живопису ХХ століття, зокрема в колористиці та декоративному трактуванні фону (Бурлюк, Мурашко, Трох).

Робота Романа Петрука є прикладом сучасного переосмислення жанру натюрморту. Через поєднання експресивної форми, глибокої колористики та текстурної насиченості художник створює не стільки зображення об'єктів, скільки візуальну метафору стану душі. Цей натюрморт — візуальний потік енергії, в якому предметний світ розчиняється у кольорі, а колір — у чистому живописі.

2. Аналіз натюрморту Романа Петрука (із глечиком і білим серпанком)

Назва: невідома

Жанр: натюрморт

Техніка: олійний живопис, пастозний мазок

Центром композиції є глиняний глечик із біло-блакитною тканиною на шийці, що розташований у фронтальній площині. Навколо нього згруповано інші предмети: яйця, овочі, можливо, хліб або тканина, корзина. Позаду проступає приглушене тло, яке майже зливається з формами переднього плану, створюючи ефект цілісності. Загальна побудова — горизонтальна й стійка, відповідає канонам класичного натюрморту.

Робота витримана в стриманій, майже монохромній гамі — переважають відтінки сіро-коричневого, землисто-жовтого, охри та глинистого рожевого. Така колірна приглушеність формує медитативний, зосереджений на формі та

фактурі образ. Акценти синього та білого (стрічка та серпанок на глечику) оживлюють палітру, не порушуючи загальної стриманості.

Петрук використовує глухі пастозні мазки, які ледь вирізняють предмети з фону. Фактура тут не має декоративного характеру, як у попередній роботі, — вона приземлена, тиха, щільна, нагадує про традиції модерного реалізму або навіть шляхетного лаконізму школи «тихого живопису». Поверхня картини нагадує стару стіну або зношену тканину — це створює ефект часу, відлуння пам'яті.

Простір стиснутий, майже позбавлений глибини, будується не за рахунок перспективи, а завдяки нашаруванню планів. Світло розсіяне, м'яке, ніби проникає крізь запилену шибу. Таке освітлення формує настрій спокою, тиші, інтимності — натюрморт не нав'язує сюжет, а запрошує до внутрішнього діалогу. (див. Додаток 2, Рис 2.2)

Цей твір — глибоко аскетичний і філософський. У центрі не просто глечик із покривцем — це символ традиції, збереження, жіночого начала. Яйця — символ зародження життя, основи. Корзина з сухими квітами — натяк на пам'ять і час, що минає. Синій бант — єдина нота надії або тепла, тонка емоційна репліка у стриманому візуальному мовленні.

Робота тяжіє до експресивного реалізму з постмодерною стриманістю.

Відчутний вплив:

- школи українського станкового живопису другої половини ХХ ст. (особливо у фактурності та глухій палітрі);
- французького модернізму (у ставленні до натюрморту, як філософського жанру);
- ремінісценцій класичного натюрморту ХVІІ–ХVІІІ ст., переосмисленого в сучасному ключі.

Цей натюрморт Романа Петрука демонструє інший бік художника — не кольорово-експресивний, а інтроспективно-зосереджений. Робота дихає тишею, в ній присутня повільність часу, вдумливість і делікатне ставлення до речей. У

предметах немає естетизації чи декоративності — натомість вони стають носіями пам'яті, символами внутрішньої тиші, коріння і дому.

Загалом, у творчості Романа Петрука немає жорсткого розмежування між канонічним і авторським, між сакральним і світським. Його підхід ґрунтується на глибокому розумінні художньої спадщини й здатності інтегрувати її у контекст сучасного глядача — через символіку, емоцію, нову форму, гармонійно поєднуються реалістичність і символізм, матеріальність предметів і духовний зміст, що робить його творчість глибоко емоційною і насиченою.

Натюрморт у творчості Романа Петрука є важливою частиною його художнього доробку, через який художник розкриває глибокі філософські та психологічні теми. Його роботи вирізняються винятковою майстерністю передачі матеріальності, де кожен предмет стає не лише частиною композиції, але й носієм глибокого символічного значення. Завдяки поєднанню реалістичних технік і експресивного символізму, роботи Петрука здатні викликати у глядача не лише естетичне задоволення, але й сприяти глибоким роздумам про час, пам'ять і сутність людського існування.

3. Аналіз натюрморту з самоваром Романа Петрука

Назва: невідома

Жанр: натюрморт

Техніка: олія на полотні

Картина побудована за принципом контрастного узагальнення об'ємів і тіней. Композиційним центром виступає самовар, поставлений ліворуч. Його масивна форма врівноважена букетом у чорній вазі праворуч. Площина тла розділена на темні та червонувато-коричневі зони, що формують драматичне тло, як завіса за сценою.

Таке розміщення предметів створює статичний, монументальний образ — натюрморт має не лише побутове, а й майже ритуальне звучання.

Палітра темна, насичена, глибока. Основа — відтінки чорного, охристого, багряного та приглушеного золотавого. Вкраплення світлих мазків (на кришці самовара, у кольорах) функціонують як місцеві світлові акценти. Петрук

працює із дуже стриманою палітрою, прагнучи не до кольорової насиченості, а до материкової глибини кольору.

Світло у картині локалізоване і м'яке, воно не створює глибокої перспективи, а швидше моделює форму через напівтінь. Відчувається ефект внутрішнього світіння предметів, особливо самовара — його жовто-золоті переливи подібні до метафоричного «тепла» традиції.

Такий підхід наближує автора до постмодерного прочитання класичних сюжетів, де побутове набуває символічного значення.

Роман Петрук знову використовує щільний пастозний мазок, майже глуху фактуру, яка вбирає світло, а не відбиває його. У фактурі немає декоративності — навпаки, вона важка, «земляна», матеріальна, що підкреслює фізичність предметів. Самовар і ваза передані узагальнено, але з великою пластичною силою. (див. Додаток 2, Рис 2.3)

Цей натюрморт можна трактувати як глибоко традиційний за духом і метафоричний за змістом. Самовар — символ дому, тепла, родинного вогнища, національної спадщини. Квіти у чорному глечуку — можливо, натяк на плинність краси, пам'ять про предків. Поєднання цих двох елементів творить образ тривкості і мимовільного прощання з минулим.

Робота тяжіє до української школи глибокого станкового натюрморту з посиленнями на:

- творчість Олександра Мурашка, Миколи Бурачека — у ставленні до предметів як носіїв духу;
- російське та європейське малярство кінця XIX – початку XX ст. (вплив реалізму та символізму);
- сакральність побуту — близька до філософії Павла Філонова або натюрмортів Ісаака Левітана.

Цей натюрморт Романа Петрука є втіленням ностальгійного, філософського підходу до предметного світу. У ньому відсутня буденність — навпаки, все проникнуте значущістю, пам'яттю, духовною присутністю.

Картина мовчазна, але говорить глибше слів — про зв'язок поколінь, про тепло минулого, яке тьмяно світиться в темряві сучасності.

Висновки до першого розділу

Натюрморт як жанр образотворчого мистецтва пройшов довгий і складний шлях розвитку — від другорядного декоративного елемента до повноцінної форми художнього самовираження. Дослідження еволюції натюрморту в європейському та українському мистецтві показує, наскільки гнучким і різноманітним може бути цей жанр, здатний адаптуватися до естетичних, філософських і соціокультурних змін.

У середньовічний період предмети в образотворчому мистецтві мали символічне або релігійне значення, залишаючись у тіні основного сюжету. Лише в епоху Ренесансу з'являються перші ознаки формування натюрморту як самостійного елемента, який доповнює композицію та підкреслює майстерність художника. У XVII–XVIII століттях натюрморт в Європі остаточно формується як окремий жанр — зокрема у Франції завдяки творчості Жана-Батиста Шардена, який оспівував красу повсякденних речей.

XIX — початок XX століття стали переломним моментом у розумінні сутності натюрморту. Під впливом імпресіонізму, постімпресіонізму, кубізму та експресіонізму художники починають експериментувати з формою, кольором, перспективою. Натюрморт перестає бути лише “портретом предметів”, перетворюючись на поле глибоких емоційних, психологічних і навіть метафізичних пошуків.

У XX столітті жанр пережив нову трансформацію під впливом поп-арту, фотореалізму та концептуального мистецтва. Твори Енді Уорхола, Томи Вессельмана чи Чака Клоуза довели, що навіть тривіальні побутові предмети можуть мати сильне візуальне та культурне навантаження. Натюрморт став інструментом критики споживацтва, дослідження візуальної мови реклами та нових реалій масової культури.

Особливу увагу в роботі приділено аналізу місця натюрморту в українському мистецтві XX–XXI століть. Тут прослідковується як вплив західноєвропейських традицій, так і унікальний національний контекст. У 1910–1920-х роках, завдяки таким митцям, як Микола Бурачек і Олександр

Мурашко, натюрморт у вітчизняному мистецтві набуває нової якості — експресивності, кольорової гармонії, уваги до символізму. У повоєнний період, зусиллями Миколи Глуценка, Сергія Шишка та Тетяни Яблонської, жанр натюрморту розвивається як форма особистої художньої рефлексії.

Сучасний етап в Україні засвідчує багатоголосся стилістичних підходів. Творчість Бориса Довганюка, Саміри Янушкової та інших сучасних митців засвідчує, що натюрморт зберігає актуальність, залишаючись відкритим до інтерпретацій, філософських пошуків і технологічних експериментів.

Великий підрозділ був присвячений дослідженню та аналізу робіт Романа Петрука. Загалом, у творчості Романа Петрука немає жорсткого розмежування між канонічним і авторським, між сакральним і світським. Його підхід ґрунтується на глибокому розумінні художньої спадщини й здатності інтегрувати її у контекст сучасного глядача — через символіку, емоцію, нову форму, гармонійно поєднуються реалістичність і символізм, матеріальність предметів і духовний зміст, що робить його творчість глибоко емоційною і насиченою.

Натюрморт у творчості Романа Петрука є важливою частиною його художнього доробку, через який художник розкриває глибокі філософські та психологічні теми. Його роботи вирізняються винятковою майстерністю передачі матеріальності, де кожен предмет стає не лише частиною композиції, але й носієм глибокого символічного значення. Завдяки поєднанню реалістичних технік і експресивного символізму, роботи Петрука здатні викликати у глядача не лише естетичне задоволення, але й сприяти глибоким роздумам про час, пам'ять і сутність людського існування.

Просторові рішення, напруження між світлом і тінню, деталізація — усе це спрямовано не лише на створення художнього образу, а й на активізацію у глядача процесу співпереживання, інтелектуального осмислення та духовного діалогу. Таким чином, натюрморт стає жанром концептуального живопису.

Нарешті, дослідження підтверджує, що натюрморти Романа Петрука є прикладом синтезу традицій і новаторства у сучасному українському мистецтві.

Отже, натюрморт у творчості Романа Петрука — це не просто жанровий експеримент, а глибока естетична, світоглядна й культурна практика, що відкриває нові горизонти для осмислення як самого жанру, так і потенціалу сучасного українського живопису загалом.

Узагальнюючи викладене, можна стверджувати, що натюрморт — це не лише жанр, а потужний засіб художнього висловлювання, що відображає естетику епохи, світогляд митця і дух часу. Він залишається гнучким інструментом діалогу між традицією і новаторством, класикою і сучасністю, вічними цінностями й актуальними викликами.

РОЗДІЛ II. ТВОРЧА РОБОТА «НАТЮРМОРТ»:

2.1. Концепція, початок роботи над образами, пошук композиційного рішення

Вибір жанру натюрморту для виконання кваліфікаційної роботи був для мене усвідомленим і глибоко вмотивованим. Особливу роль у формуванні інтересу до цього жанру відіграла дисципліна з живопису, яка протягом навчання була однією з найважливіших складових моєї професійної підготовки. Саме в межах цієї дисципліни я мала змогу працювати як над академічними завданнями, що вимагали класичної точності й уваги до форми, світла та кольору, так і над творчими проектами, де розкривалася моя індивідуальність.

Жанр натюрморту дав мені змогу поєднати технічну майстерність із глибоким естетичним і символічним змістом. Він дозволяє зосередитися на деталях, досліджувати фактури, взаємодію кольорів, композиційні рішення, а також наповнювати зображення власними настроями та ідеями.

Досвід роботи в цьому жанрі, сформовані навички та інтерес до станкового живопису природно вплинули на вибір теми моєї кваліфікаційної роботи. Натхненням для мене стали, як класичні твори голландських майстрів XVII століття, що вражають своєю технічною досконалістю й символікою, так і сучасні українські митці, які переосмислюють натюрморт крізь призму сучасності.

Для мене натюрморт — це не лише жанр, а форма художнього мислення, спосіб відображення мого бачення світу через прості речі, що набувають глибшого змісту в гармонійній композиції.

Формування задуму майбутнього твору становить основу будь-якого витвору мистецтва. Це першочерговий етап творчого процесу, що пов'язаний із глибинними механізмами художнього мислення, його специфікою та внутрішніми ресурсами. Саме на цій стадії визначаються основні напрямки майбутньої роботи — від ідейної складової до формальних пошуків візуального рішення.

На думку багатьох дослідників, зокрема Ж. Піаже та Р. Арнгейма, творчий задум не є спонтанним явищем — він формується поступово, проходячи кілька етапів, у яких поєднуються емоційний імпульс, накопичений досвід, інтелектуальні рефлексії та підсвідомі асоціації. Образ зароджується в уяві митця у вигляді фрагментарних візій або емоційних сигналів, які згодом конкретизуються й набувають чіткішого обрису в ескізах, нотатках, роздумах.

У процесі роботи над жанром натюрморту цей етап має свою специфіку. Автор зосереджується на побутових предметах, природних формах або символічних об'єктах, які, здавалося б, позбавлені наративу, але водночас наділені глибокими асоціативними зв'язками. Саме тому пошук концепції пов'язаний не лише з підбором об'єктів, але й із визначенням емоційного тону, символічного навантаження, метафоричної сили зображуваного.

Композиційне рішення — ще один ключовий аспект, що розвивається на цьому етапі. Митець випробовує різні варіанти побудови простору, освітлення, ритмічного співвідношення об'єктів. Важливо знайти баланс між статикою й динамікою, фактурністю поверхонь та глибиною кольору. Експерименти з розміщенням предметів у просторі, використанням світлотіньових контрастів, а також кольоровими гармоніями дозволяють художнику поступово сформулювати візуальну мову твору.

У сучасному контексті художник також активно взаємодіє з культурними кодами та історичними традиціями, рефлексуючи над спадщиною попередніх епох. Так, формування задуму в жанрі натюрморту може бути відповіддю на попередній мистецький досвід, культурні стереотипи або особистісний внутрішній пошук. Образи побутових речей, що зображуються, виходять за межі реальності — вони стають символами часу, внутрішніх переживань або фрагментами колективної пам'яті.

Таким чином, концептуальний етап і пошук композиційного рішення є глибинною частиною художньої практики. Це простір, у якому формується унікальний творчий світ митця — через осмислення, експерименти, перегляд і внутрішнє відчуття істини. Саме завдяки цьому процесу натюрморт

перетворюється з простого зображення предметів на повноцінний художній образ із глибоким змістом і виразною формою.

Ідея створення цієї композиції виникла з глибокого особистого переживання, пов'язаного зі спогадами дитинства, проведеного в бабусі. Цей період життя залишив особливо теплий і ностальгійний відбиток у свідомості, сповнений любові, затишку, турботи та магії простих речей. Саме бажання передати ці емоції стало основою концепції творчої роботи.

На початковому етапі розглядалася ідея створити **натюрморт із чайним сервізом** — символом родинного тепла, бабусиних вечорів із запашним чаєм та варенням. Проте в процесі обговорення та пошуку більш особистісного візуального образу з'явилася ідея використати **дитячі іграшки**, як символи безтурботності, фантазії та індивідуального дитячого світу. (див. Додаток 2, рис.2.4 і рис.2.5)

Розпочався пошук візуальних асоціацій, предметів, які зберігають емоційний зв'язок із тими часами: старі ляльки, плюшеві ведмедики, дерев'яні іграшки, книжки з ілюстраціями, ковдри, дитячі малюнки. Кожен об'єкт ніс у собі спогад, конкретну історію. Це дало поштовх до формування **образної системи**, в якій речі стають метафорами почуттів і втраченого часу.

Пошук **композиційного рішення** відбувався шляхом ескізування варіантів розміщення предметів на площині, з урахуванням емоційної напруги та динаміки композиції. Пріоритет надавався **затишній камерності**, м'якому світлу, що створює відчуття домашнього тепла. Об'єкти були скомпоновані так, щоб між ними виникав «діалог» — ніби вони взаємодіють у дитячому уявному світі. У композиції важливо було зберегти **автентичність і щирість**, уникнути надмірного декорування, залишивши простір для інтерпретації й глядацьких асоціацій. (див. Додаток 2, рис.2.6 і рис.2.7)

Таким чином, робота стала не лише художнім відображенням спогадів, а й своєрідним візуальним щоденником, спробою зберегти світ, який залишився в серці.

2.2. Створення натюрморту, перші етапи написання полотна.

Після визначення концепції та добору предметів, пов'язаних із теплими спогадами дитинства, було розпочато процес створення натюрморту. Я обрала олійну техніку.

Олійний живопис — це одна з найбільш вишуканих і глибоких технік у мистецтві, яка сформувалася ще в добу Ренесансу й дотепер зберігає актуальність серед художників різних поколінь. Техніка полягає в нанесенні фарб на основу (зазвичай це загрунтоване полотно, картон або дерево), де фарби, створені шляхом змішування, природних або синтетичних пігментів з олійними зв'язуючими речовинами — найчастіше лляною, горіховою або маковою олією.

Однією з головних переваг олійної техніки є її пластичність і тривалий час висихання, що дозволяє художнику вдумливо працювати над зображенням, поступово вибудовуючи об'єм, простір, світло і тінь. Також олійні фарби мають глибоку, насичену палітру, яка дозволяє створювати, як прозорі лессувальні шари, так і пастозні мазки з вираженою фактурою.

Технічні етапи роботи в олії включають:

- підготовку основи та нанесення ескізу;
- підмалювання — перший тональний або кольоровий шар;
- накладення локального кольору;
- моделювання форми через світлотінь;
- роботу з лессуванням для поглиблення колористики;
- деталізацію та завершення композиції.

Мій вибір саме олійного живопису для створення натюрморту був зумовлений кількома ключовими чинниками. По-перше, ця техніка дозволяє досягти глибокої матеріальності зображення — передати текстури м'яких іграшок, дерев'яних або пластикових кубиків, паперу, тканини тощо. Через тонкі переходи тону і кольору можна було максимально реалістично передати

фізичні характеристики предметів, їхню вагу, м'якість чи жорсткість, гру світла на поверхні.

По-друге, атмосферність і психологічна глибина, яку дає олійний живопис, дозволяє вивести натюрморт за межі суто предметного жанру і наповнити його особистими символами, спогадами та емоційними станами. Завдяки тривалому висиханню фарби, я мала змогу поступово, без поспіху, розвивати образи, вдосконалювати взаємодію форм і кольору, досягаючи саме того настрою, який відповідав концепції роботи.

Крім того, важливим чинником стало поєднання класичних традицій із сучасним підходом. Олійний живопис — це техніка, з якою я ознайомилась у процесі навчання, виконуючи академічні постановки та творчі натюрморти, тож вона є для мене природним продовженням професійного шляху. Саме в цій техніці я змогла в повній мірі реалізувати свої задуми, передати теплу інтимну атмосферу дитячих спогадів через ретельно вибудовану композицію, м'яку колористику і чуттєву передачу фактур.

Таким чином, олійну техніку я обрала свідомо, як найбільш відповідну для втілення образної концепції мого натюрморту, де предмети виступають носіями глибокого особистого змісту, а не лише об'єктами зовнішнього світу. До композиції увійшли м'які іграшки — жираф і песик — як символи улюблених дитячих забавок, а також кольорові кубики та малюнок, що асоціюється з першим творчим досвідом.

Композиція будується на контрасті м'яких форм іграшок і геометричної чіткості кубиків. Предмети розташовані на горизонтальній площині, створюючи камерну, інтимну атмосферу. Центральними образами стали іграшки — вони ніби «оживають» у своїй взаємодії, навіюючи спогади про безтурботні миті.

На перших етапах написання полотна було здійснено лінійно-конструктивне компонування — уточнено розміщення об'єктів, основні пропорції, загальні силуети. Далі розпочався підбір кольорової гами: перевага надавалась **стриманим, м'яким пастельним тонам**, які допомагають передати атмосферу затишку та спокою. Тло виконано в приглушено-зеленому відтінку,

що контрастує з теплими кольорами об'єктів у центрі композиції. (див. Додаток 2, рис.2.8)

Після нанесення локального кольору розпочалась розробка об'ємної форми за допомогою світлотіні. Художник приділяє увагу не тільки зображенню фізичних характеристик предметів, а й намагається передати їхню **емоційну присутність**, викликати відгук у глядача.

Цей етап роботи став основою для подальшого уточнення деталей, розробки фактури, передачі матеріальності та завершення художнього образу.

2.3. Основна робота над полотном, завершальна стадія

Після завершення етапу підготовки та первинного нанесення кольорових плям розпочалася основна робота над полотном. Основна увага приділялася уточненню форми, поглибленню простору та передачі характеру кожного об'єкта.

Іграшки були опрацьовані більш деталізовано: у жирафа з'явилися характерні плями, а м'який песик отримав виразніше світлотіньове моделювання, що підкреслює його пухнасту фактуру. Кубики стали важливими акцентами композиції завдяки своїй насиченій кольоровій гамі — вони оживляють простір і додають ритму.

Особливу увагу я звернула на збереження емоційної цілісності роботи: натюрморт мав не лише зображати дитячі речі, а й передавати атмосферу затишку та спогадів. Малюнок із зображенням тваринки на передньому плані став ліричним акцентом — він ніби уособлює перші кроки в мистецтві, водночас символізуючи теплий зв'язок з минулим.

На завершальній стадії були уточнені дрібні деталі, врівноважена колористика, а також здійснено фінальне тональне узгодження всіх елементів, що забезпечило гармонійну єдність зображення. (див. Додаток 2, рис.2.9)

Висновки до другого розділу

Робота над творчим проєктом у жанрі натюрморту стала важливим етапом професійного зростання, поглиблення навичок живопису та усвідомлення особистого художнього стилю. Обраний жанр дозволив не лише вдосконалити техніку, а й передати індивідуальний емоційний досвід, зокрема спогади дитинства, ностальгію, цінність простих речей. Натюрморт виступив не лише як формальне академічне завдання, а як засіб особистісного вираження та символічного мислення.

Концепція твору була побудована навколо візуалізації пам'яті через предмети, що мають емоційне значення. Образи іграшок, книжок та елементів побуту стали не просто зображеннями, а носіями глибших сенсів. Такий підхід вимагав ретельної роботи над композицією, кольором, світлом і фактурою, що дозволило створити цілісний емоційний простір.

Техніка олійного живопису була обрана свідомо, адже вона забезпечує глибину кольору, можливість роботи шарами, деталізацію й передачу матеріальності предметів. Завдяки цьому вдалося поєднати реалістичну подачу з ліричним, майже інтимним настроєм. Значну роль відіграв і досвід, отриманий під час навчання: він став фундаментом для вирішення як формальних, так і творчих завдань.

Натюрморт, представлений у цій роботі, — це не лише композиція з предметів, а й розповідь мовою живопису. Він виконує функцію візуального щоденника, що передає не лише зовнішній вигляд речей, а й емоційний зв'язок із ними. Через поєднання класичної школи і власного бачення вдалося досягти цілісного художнього висловлення.

Загалом, творчий процес став платформою для професійного удосконалення, розвитку естетичного мислення та глибшого розуміння живопису, як засобу візуальної комунікації. Робота в жанрі натюрморту дозволила автору поєднати технічну майстерність з особистим змістом, утвердивши себе як художника, здатного передавати емоції через зображення предметного світу.

Підсумовуючи, можна зазначити, що творчий процес створення натюрморту став важливим етапом особистісного та професійного зростання. Він сприяв розвитку критичного мислення, естетичної чутливості, глибокому розумінню можливостей живопису, як мови мистецтва. Робота над проєктом дозволила не лише втілити задуману ідею, а й переосмислити роль художника, як медіатора між особистим досвідом і загальнолюдськими цінностями, що закодовуються у візуальних образах.

ВИСНОВКИ

У процесі виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи було здійснено всебічне дослідження жанру натюрморту, який має глибоке історичне підґрунтя та відзначається багатовекторністю змістових характеристик. Проведено ґрунтовний аналіз мистецтвознавчих, педагогічних і фахових джерел, що дозволило сформулювати такі висновки:

Формування відбувалося протягом століть — від античних зразків до розквіту в добу бароко, еволюціонуючи у змісті, символіці, техніці та художніх задачах. Натюрморт набув значення не лише, як декоративний або навчальний жанр, а й як глибока форма філософського осмислення дійсності, засіб передачі алегорій, емоцій, часу, споживацької культури та навіть протесту.

У ході дослідження історичного розвитку жанру натюрморту було з'ясовано, що його еволюція тісно пов'язана з трансформацією художніх уявлень про функцію образотворчого мистецтва в різні епохи. У середньовічному живописі предметний світ відігравав другорядну роль, виступаючи носієм символічного або релігійного змісту. Лише з настанням доби Відродження натюрморт починає формуватися як композиційно значущий елемент, що підкреслює технічну майстерність художника.

У XVII–XVIII століттях натюрморт набуває статусу самостійного жанру, що особливо яскраво проявляється у творчості Ж.-Б. Шардена. Його роботи відкрили нові горизонти в трактуванні звичних предметів як об'єктів естетичного споглядання.

Подальший розвиток натюрморту у XIX — на початку XX століття засвідчує глибоку художню рефлексію щодо зображення предметного світу. Під впливом модерністських течій (імпресіонізм, постімпресіонізм, кубізм, експресіонізм) натюрморт трансформується у засіб вираження емоційних і філософських ідей.

У XX столітті жанр набуває концептуального змісту, стаючи інструментом художньої критики сучасного суспільства. Твори митців поп-арту та фотореалізму демонструють потенціал натюрморту як візуального коду

культури споживання та засобу осмислення нових естетичних і соціальних реалій.

У сучасному українському мистецтві натюрморт еволюціонував від академічної школи до експериментальних форм, відображаючи пошуки нової візуальної мови, актуальних тем і засобів виразності. Джерела висвітлюють роль натюрморту, як засобу самовираження художника та фіксації духу часу.

Аналіз творчості українських митців, таких як Микола Бурачек, Олександр Мурашко, Тетяна Яблонська, та інші, показав, що жанр натюрморту в українському мистецтві набуває унікального звучання завдяки глибокому національному контексту, експресивній кольоровій палітрі та філософському наповненню. Художники використовували натюрморт, як простір для пластичних експериментів, діалогу з традицією та особистих висловлювань. Спостерігається розмаїття стилів: від імпресіонізму й постімпресіонізму — до абстракції та концептуалізму.

Творчість Романа Петрука вирізняється тонким поєднанням традиційної образності з сучасними формами подачі. У його натюрмортах простежується синтез класичних композиційних рішень і експериментів із кольором, фактурою, освітленням. Роботи Романа Петрука є яскравим прикладом того, як у межах традиційного жанру можна досягти глибокого філософського змісту, візуальної новизни й художньої досконалості. Художник переосмислює предметність через призму емоційного та духовного стану.

Творча частина кваліфікаційної роботи стала для мене важливою формою художнього самовираження, де через жанр натюрморту я змогла поєднати технічну майстерність, емоційну глибину та особисту життєву історію. Усвідомлений вибір саме цього жанру зумовлений не лише академічним інтересом, а й глибоким внутрішнім зв'язком із образом дитинства — теплим, затишним, сповненим ностальгії та щирих емоцій.

Концептуальний етап передбачав тривалий пошук ідей, асоціацій, візуальних рішень. Через ретельне опрацювання образної системи я досягла гармонійної рівноваги між формою й змістом, де побутові речі набули

метафоричного значення. Композиційні експерименти, вибудовування емоційних акцентів та асоціативного діалогу між предметами стали підґрунтям для візуального втілення особистих спогадів.

Вибір техніки олійного живопису був не лише виправданим, а й принципово важливим для досягнення глибини образу. Вона дозволила передати атмосферу, фактуру, світлотіньові нюанси, які підсилюють емоційний настрій твору. Робота з лессуванням, моделюванням форми, пластикою мазка дала змогу глибше відчувати матеріальність предметів, зберігаючи при цьому поетичність загального сприйняття.

У результаті виконана творча робота не лише відображає академічний рівень моєї професійної підготовки, а й репрезентує мій авторський підхід — зосереджений на чуттєвому досвіді, візуальній мові спогадів та символічній інтерпретації реальності. «Натюрморт» став не просто вправою з композиції та живопису, а справжнім візуальним щоденником, де кожна річ — це спогад, емоція, фрагмент душі.

Дослідження підтвердило, що жанр натюрморту залишається актуальним у сучасному українському мистецтві, оскільки надає художнику широкі можливості для творчого пошуку та самовираження. У майбутньому тема натюрморту може розвиватися в напрямках діджитал-арту, інсталяцій або мультижанрових синтезів, що відкриває широкі горизонти для подальших досліджень і художніх експериментів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алперс С. Мистецтво опису: голландське мистецтво XVII століття / С. Алперс. — К. : Основи, 2010.
2. Алпатов М. В. Історія мистецтва. Від первісності до епохи Відродження / М. В. Алпатов. — К. : Мистецтво, 2003. — 432 с.
3. Антонович Є. А., Удріс І. М. Нариси з історії українського мистецтвознавства. Історія українського мистецтва в працях вчених київської школи кінця XIX - початку XX століття: навчальний посібник. Київ - Кривий Ріг: ПП Видавничий дім, 2004. 273 с.
4. Антонович Є. А., Удріс І. М. Українське мистецтвознавство кінця XIX початку XX століття: дослідження національних форм вітчизняного образотворчого мистецтва: монографія. Кривий Ріг: Вид. Р. А. Козлов, 2015. — 300 с.
5. Бенуа А. Н. История живописи всех времен и народов / А. Н. Бенуа. -СПб. : Азбука-классика, 2007. — 544 с.
6. Бурова О. Філософствування про речі, або натюрморт на тлі буття. Харків: Основа. 1995. 120 с
7. Верещагіна Л. І. Жанри образотворчого мистецтва: історія, еволюція, типологія / Л. І. Верещагіна. — К. : Либідь, 2015. — 268 с.
8. Галіна М. О. Українське мистецтво XX століття: напрями, імена, контексти / М. О. Галіна. — К. : Наукова думка, 2010. — 328 с.
9. Грабовський Є. Олександр Мурашко. — Київ: Мистецтво, 1980. — 120с.
10. Данченко В. Г. Український живопис: постаті, ідеї, школи. — Київ: Либідь, 2001. — 278 с.
11. Дідро Д. Салони. Вибрані естетичні твори / Дені Дідро. — М. : Искусство, 1979. — 407 с.
12. Євтих, С.Ш. Живопис натюрморту. Харків: Методичні вказівки до практичних занять, 2003. —18 с.

13. Жук О. В. Феномен «малих голландців» у культурному контексті Нового часу / О. В. Жук. — Х. : ВНТУ, 2018. — 204 с.
14. Зайцева Н. В. Проблеми традиції в українському живопису ХХ століття: еволюція концепцій / Н. В. Зайцева. — К. : Вища школа, 2015. — 312с.
15. Іванова Т. В. Мистецтво в контексті епохи: проблеми взаємодії художніх стилів / Т. В. Іванова. — Х. : ВНТУ, 2010. — 230 с.
16. Ільїн І. О. Художні стилі та напрями / І. О. Ільїн. — Х. : Веста, 2006. — 272 с.
17. Касіян В. Микола Бурачек. Життя і творчість. — Київ: Мистецтво, 1962. — 140 с.
18. Коваленко А. П. Мистецтво модерну та авангарду: європейські й українські тенденції / А. П. Коваленко. — К. : Основи, 2012. — 224 с.
19. Кравець Л. І. Жанр натюрморту в українському живописі ХХ століття / Л. І. Кравець. — Л. : ЛНАМ, 2008. — 160 с.
20. Курбас М. В. Станкове мистецтво: жанри та форми / М. В. Курбас. — К. : Мистецтво, 2016. — 296 с.
21. Курочкина Н. А. Знакомство с натрмортом; СПб.1996.
22. Лазарев В. Н. История русского и украинского искусства ХХ века. — Москва: Искусство, 1990. — 320 с.
23. Майзель Л. Фотореалізм / Л. Майзель. — Нью-Йорк : Harry N. Abrams, 1980.
24. Ніколаєнко І. І. Український імпресіонізм: традиції та новаторство. — Київ: Наукова думка, 2013. — 256 с.
25. Панофський Е. Значення у візуальному мистецтві / Е. Панофський. — К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2005.
26. Петрук Р. Полотно душі: альбом-монографія / упоряд. Р. Петрук. — Нью-Йорк: Алмаз, 2020. — 624 с.: іл.
27. Петрук Р. Каталог робіт / Р. Петрук. — Івано-Франківськ : Центр сучасного мистецтва, 2022. — 72 с.

28. Попов Ю. М. Натюрморт: Від символізму до сучасності / Ю.М.Попов. — Дніпро : АРТ-ПРЕС, 2015. — 188 с.
29. Ревуцький Є. Мистецтво України ХХ століття: трансформація жанрів / Є. Ревуцький. — К. : Інтерсервіс, 2020. — 248 с.
30. Ротач А. І. Світло й колір у творчості імпресіоністів і постімпресіоністів / А. І. Ротач. — Одеса : Астропринт, 2014. — 212 с.
31. Сапегін В. Г. Французький живопис ХVІІІ століття / В. Г. Сапегін. — М. : Искусство, 1980. — 184 с.
32. Сотников С. "Творчі досягнення та нагороди Романа Петрука" . 2021.
33. Седова М. А. Голландський живопис Золотого віку / М. А. Седова. — М. : Белый город, 2002.
34. Тарасенко О. А. Образ роду і народу у творчості Романа Петрука // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. — 2018. — Вип. 23. — С. 123–130.
35. Унковський А. А. Живопис: питання колориту. Київ: Видавничий центр Академія, 2012. 432 с.
36. Фрідберг Д. Сила образів: дослідження в історії сприйняття / Д. Фрідберг. — Чикаго : University of Chicago Press, 1989.
37. Франіц В. Жанровий живопис Нідерландів ХVІІ століття / В. Франіц. — Нью-Гейвен : Yale University Press, 2004.
38. Хонор Г., Флемінг Дж. Всесвітня історія мистецтва / Г. Хонор, Дж. Флемінг. — К. : Артбукс, 2007.
39. Шевченко Н. Н. Жан-Батіст Шарден: побутовий живопис Франції ХVІІІ ст. / Н. Н. Шевченко. — М. : Искусство, 1982.
40. Шпак В. Основи живопису. Акварель. Київ, АДЕФ-Україна, 2013. 256с.
41. Шульга Ю. К. Мистецтво Європи / Ю. К. Шульга. — К. : Мистецтво, 1986. — 312 с.
42. Шутко М. С. Тетяна Яблонська: життя і творчість / М. С. Шутко. — К. : Мистецтво, 2009. — 208 с.

43. Яцина В. О. Українське мистецтво 1910–1930-х років: контексти й імена / В. О. Яцина. — Х. : ХНУРЕ, 2017. — 236 с.

44. Яцута Г. В. Український живопис першої третини ХХ століття. — Київ: Мистецтво, 2007. — 232 с.

ДОДАТКИ

Додаток 1

Рис.1.1. Натюрморт, фреска з Помпей

Рис.1.2. Віллем Калф - Натюрморт з фарфоровою вазою, келихами та срібним з позолотою глечиком

Рис 1.3. Балтазар ван дер Аст - Натюрморт з фруктами

Рис 1.4. Шарден, Жан-Батіст Сімеон Натюрморт з атрибутами мистецтв
1766 р.

Рис. 1.5. Клод Моне Натюрморт с динею, 1872

Рис. 1.6. Винсент Ван Гог "Соняшники"

Рис 2.1. Роман Петрук Назва: невідома (із глечиком і білим серпанком)

Рис 2.2. Роман Петрук Назва: невідома (квітковий натюрморт).

Рис. 2.3. Роман Петрук Назва: невідома (самовар)

Рис. 2.4. Вирішення композиційних питань засобом фотографії.

Рис. 2.5. Вирішення композиційних питань засобом фотографії

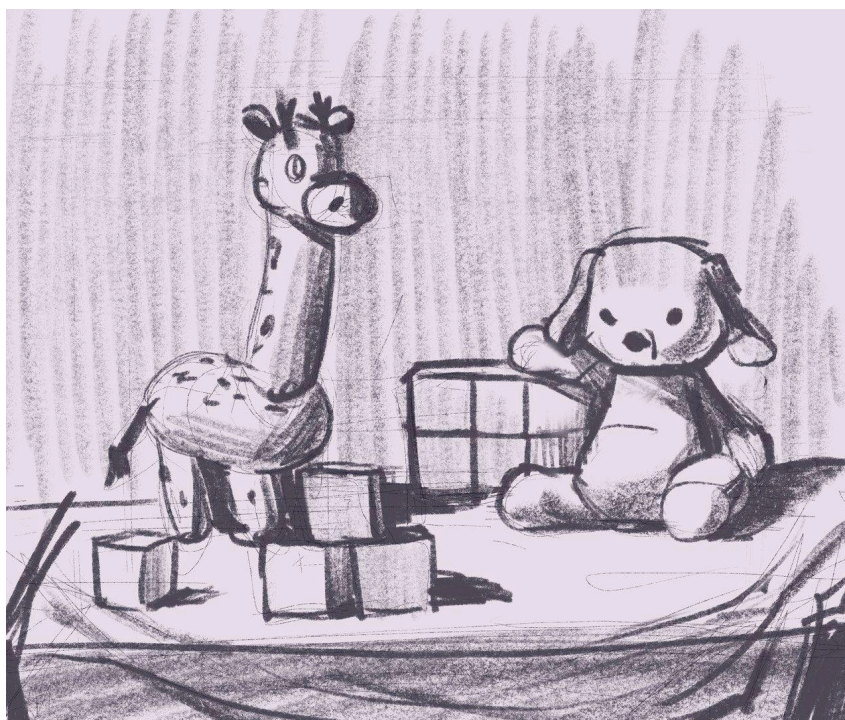

Рис. 2.6. Виконання пошукових ескізів

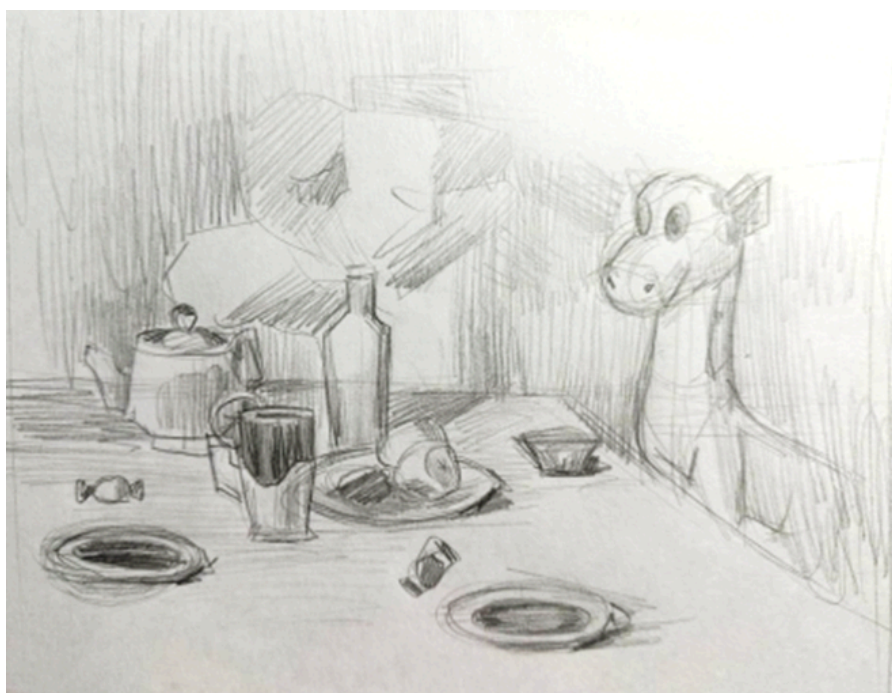

Рис. 2.7. Виконання пошукових ескізів

Рис. 2.8. Ескіз композиції у кольорі

Рис. 2.9. Готова робота «Спогади з дитинства»

A qui de droit

CERTIFICAT

Je soussignée Branislava KATIC, Présidente de l'association Arbres-Enfants, certifie par la présente que

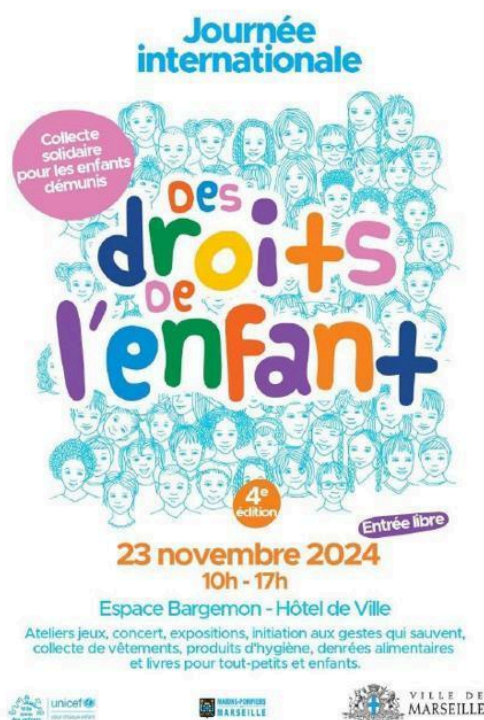
Victoria Shelepova, née le 24 juillet 2004,

est co-organisatrice de l'exposition de peintures a participé à notre atelier lors de la Journée internationale des droits de l'enfant, organisée par la Mairie de Marseille le samedi 23 novembre 2024 dans la salle Bargemon, annexe de la Mairie centrale de Marseille.

Victoria Shelepova y a présenté ses peintures représentant la nature et a animé un atelier de dessin des plantes pour les enfants.

Nous sommes très reconnaissants à Victoria Shelepova pour sa présence douce et active.

A Marseille, le 25 novembre 2024

Pour l'Association Arbres-Enfants,

La Présidente, Branislava KATIC

Association « Arbres-Enfants », Cité des Associations, Boîte aux lettres n°261, 93 La Canebière, 13001 MARSEILLE

SIRET : 923 048 359 00015, numéro de déclaration à la Préfecture : W133037355

<https://arbres-enfants.blogspot.com/> Email : arbresenfants@gmail.com Facebook : Arbres-Enfants

Téléphone de la présidente, Mme KATIC : 06 84 14 16 11

Department of Humanitarian Policy Vinnytsia Regional State Administration

Vinnytsia Regional Art Museum

International Poland Foundation of Ukrainian-Polish-Slovak Relations «Braterstwo»

CERTIFICATE

This certifies that

Shelepova Viktoriia

participated in the
II International Youth Scientific and Practical
Conference on the topic:

*«Attribution - the key to understanding:
challenges and opportunities in the restoration
of works of art»*

Partners and organizers:

Ruslan PALAMAROVSKY
director of the Vinnytsia Regional Art Museum

Vladyslav KREYCHY
president of the international fund «Braterstwo»

September 30 - October 1, 2024 online format

